

Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisusarja 141

Yhtenäistetty Dmitri Šostakovitš

Teosten yhtenäistettyjen nimekkeiden ohjeluetelo

Heikki Poroila

Suomen musiikkikirjastoyhdistys
Helsinki 2010

Julkaisija ja kustantaja
Suomen musiikkikirjastoyhdistys r.y.

© Heikki Poroila 2010

Uudistettu laitos

Julkaistu ensimmäisen kerran vuonna 1997 paperimuotoisena julkaisuna samalla nimellä.
Tämä vuoden 2010 verkkojulkaisu (PDF) on sisällöllisesti tarkistettu ja korjailtu laitos,
jossa ei ole mukana erillisiä hakemistoja ja jonka kyrillisin kirjaimin merkityn hakemiston
tiedot on siirretty pääluetteloon.

01.4

POROILA, HEIKKI

Yhtenäistetty Dmitri Šostakovitš : teosten yhtenäistettyjen nimekkeiden ohjeluetelo / Heikki Poroila. – Uudistettu laitos. – Helsinki : Suomen musiikkikirjastoyhdistys, 2010. – 51 s. – (Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisusarja, ISSN 0784-0322 ; 141). ISBN 978-952-5363-40-1 (PDF)

ISBN 978-952-5363-40-1

Sisältö

Esipuhe 1997 s. 4

Esipuhe 2010 s. 5

Dmitri Šostakovitšin sävellykset kirjastostandardoinnin näkökulmasta s. 6

Pääluetelo

1. Opusnumeroidut teokset s. 9

2. Opusnumerottomat teokset s. 38

3. Opusnumerottomat sovitukset toisten säveltäjien teoksista s. 46

4. Toteutumatta jääneitä sävellyshankkeita s. 48

5. Ei Šostakovitšin sävellyksiä s. 50

Lähdeteokset s. 51

Esipuhe 1997

Dmitri Dmitrijevits Šostakovitš (25.9.1906 - 9.8.1975) kuuluu melko kiistatta 1900-luvun keskeisten taidemusiikin säveltäjien joukkoon. Vaikkei Šostakovitš jälkikäteen arvioiden ollutkaan mikään tyyllinen uudistaja, hänen laajalle aikavälille ulottuva sävellystuotantonsa sisältää hyvin erilaisia, jopa vastakkaisia, elementtejä.

Lähes viiden vuosikymmenen aikana syntyneen 15 sinfonian mittavan sarjan rinnalle asetetaan usein yhtä monesta jousikvartetosta koostuva sykli, joka tosin syntyi pääosin paljon suppeampana ajanjaksona säveltäjän elämän loppupuolella. Molemmissa sarjoissa on haluttu nähdä Šostakovitšin musiikillinen testamentti, koska sävellysten tyyllinen ja sisällöllinen kirjo on niin suuri.

Todellisuudessa Šostakovitšin tuotanto sisältää monia muitakin laajoja kokonaisuuksia, jotka ovat toistaiseksi jääneet vähemmälle huomiolle. Erityisesti elokuvamusiikin alueella Šostakovitš toimi ykkösketjun säveltäjäksi poikkeuksellisen aktiivisesti säveltäen musiikkia eräisiin tunnettuihin, mutta vielä useampiin meillä suhteellisen huonosti tunnettuihin neuvostoelokuviin.

Myös Šostakovitšin laajahko yksinlaulutuoanto on jäänyt vähemmälle huomiolle. Eräänä syynä tähän saattaa olla laulujen poikkeuksellinen esityskokoonpano; Šostakovitš kun sävelsi useimmat laulunsa bassoäänelle, joita Venäjällä on perinteisesti ollut runsaasti tarjolla, mutta jotka länsimaisessa perinteessä eivät ole olleet sopraanojen tai tenorien veroisia kiinnostuksen kohteita.

Šostakovitš oli kiinnostunut myös baletin tarjoamista mahdollisuuksista, ja sävelsi huomattavan määrän edelleen käytössä olevia kokonaisuuksia. Näiden lisäksi hän kokosi muiden teostensa tanssillisista osista neljä ”balettisarjaa”.

Läntisessä maailmassa on ollut vaikeuksia suhtautua neutraalisti sävellyksiin, joita Šostakovitš teki sosialistisen Neuvostoliiton tarpeisiin. Näiden kuorolaulujen, oratorioiden ja kantaattien tekstien isänmaallinen ja ideologinen paatos on kuitenkin osattava asettaa historialliseen tilanteeseensa, joka ei yeensä ollut säveltäjän itsensä saneltavissa. Tilaustyön luonne ei yleensä myöskään ulotu itse musiikkiin.

Kuten Hulmen teosluettelon diskografisista tiedoista voi havaita, Šostakovitšin opusnumeroiduista sävellyksistä on valtaosa levytetty Neuvostoliitossa ja sen ulkopuolella. Levytysten saatavuus CD-muodossa on myös viime vuosina parantunut, kun eurooppalaiset levy-yhtiöt ovat alkaneet kiinnostua muistakin Šostakovitšin teoksista kuin vain suosituimmista sinfonioista. Vanhoja Neuvostoliiton aikuisia LP-levyjä on niitäkin jonkin verran julkaistu uudelleen CD-muodossa. Näin hyvä oman vuosisatamme säveltäjän tuotannon saatavuus kertoo osaltaan Šostakovitšin nauttimasta arvostuksesta ja suosiosta.

Šostakovitšin sävellystuotannon looginen järjestäminen kirjastoluetteloissa on kaikkea muuta kuin yksiselitteinen tehtävä, kuten käy ilmi luvusta *Dmitri Šostakovitšin sävellykset kirjastostandardoinnin näkökulmasta*. Sopiikin toivoa, että tällainen kattava ohjeluetelo auttaa luetteloijaa, jolla ei ole hallussaan tarpeellisia hakuteoksia ja venäjän kielen taitoa.

Tämän ohjeluetelon ratkaisujen tekemisessä ovat antaneet kollegiaalista apuaan Marja Saraskari, Lea Pulliainen, Maaria Harviainen, Heikki Niemelä ja Elisa Paavola, mistä heille kiitokset. Katri Kananen on tarkistanut kyrillisin kirjaimin merkittyjen nimenmuotojen oikeellisuuden, mistä hänelle kiitokset. Luetteloon jääneet virheet ovat kuitenkin lukiossa 1960-luvulla kolme vuotta venäjää tapailleen allekirjoittaneen vastuulla.

Helsingin Töölössä helmikuussa 1997

Heikki Poroila

Esipuhe 2010

Šostakovič-ohjeluettelon verkkojulkaisu on enimmäkseen painetun luettelon tekninen siirto, sillä korjauksia ja muutoksia on kokonaisuutena varsin vähän. Mihinkään laajoihin tarkistuksiin ei ole ollut tarvetta – suurin lienee opuksen 79 ja eräiden muiden vokaaliteosten nimen muuttaminen suomenkielisestä alkukieliseksi –, mutta jonkin verran uusia teoksia on löytynyt arkistoista kuluneiden 13 vuoden aikana. Kaikista muutoksista painettuun luetteloon verrattuna on merkintä pääluettelossa.

Verkkoversio julkaistaan pelkästään PDF-tiedostona, eikä siinä ole erillistä hakemistoa, koska hakuja voi niin kätevästi tehdä tiedoston sisällä. Kyrillisin kirjaimin merkityt nimet on tässä versiossa kuitenkin kerätty kunkin teoksen yhteyteen, ei erilliseen hakemistoon.

Kiitän Suomen kirjastosäätiötä, joka myönsi tukea myös tämän epäkaupallisen luettelon siirtämistyöhön.

Helsingin Viikissä elokuussa 2010

Heikki Poroila

Dmitri Šostakovitšin sävellysten nimet kirjastostandardoinnin näkökulmasta

Oman aikamme säveltäjänä Dmitri Šostakovitšin sävellystuotanto on dokumentoitu ratkaisevasti paremmin kuin esimerkiksi renessanssin tai barokin säveltäjien kohdalla on ollut mahdollista. Musiikkitieteellinen tutkimus etenee kuitenkin hitaasti, ja myös Šostakovitš kuuluu niihin säveltäjiin, joiden koko elämäntyön kartoitus on vielä kesken, kun runsas kolme vuosikymmentä on kulunut säveltäjän kuolemasta. Šostakovitšin tuotantoa luetteloiva joutuukin kohtaamaan joukon hankalia kohtia, joita olen seuraavissa kohdissa eritellyt.

Lähdeteokset

Neuvostoliiton ja Venäjän ulkopuolella on ilmestynyt vain yksi suhteellisen perusteellinen teosluettelo. Hulmen luettelo on bibliografisesti varsin tarkka ja runsastietoinen, mutta englanninkielisyys ja temaattisten nuotinalkujen puuttuminen vähentävät käyttökelpoisuutta. Hulmella on myös varsin salliva asenne mitä kirjavimpiin Šostakovitšin sävellyksistä tehtyihin sovituksiin ja yhdistelmiin. Monessa tapauksessa ulkopuolisten tekemisten erottaminen Šostakovitšin omista sovituksista ei ole yksinkertaista.

Hulmella on suppea kyrillisin kirjaimin merkitty luettelo keskeisistä erisnimisistä teoksista, mutta kirjasto-luetteloinnin kannalta tärkeä kaikkien teosten nimien dokumentoiminen alkuperäisessä muodossa ei ole toteutunut. Tämän takia joidenkin teosten alkukielinen nimi on jäänyt toistaiseksi kokonaan selvittämättä. Tässä suhteessa ei apua ole ollut aina myöskään Neuvostoliitossa julkaistusta Šostakovitšin koottujen teosten laitoksesta, koska se ei nimestään huolimatta sisällä säveltäjän koko tuotantoa. Näin on asia ilmaistu sarjan esipuheessa: *“Intended for wide musical public, this is not a complete collection of Shostakovich’s works: it does not include his piano arrangements of some of his orchestra and chamber (quartet) compositions, his orchestrations of works by other composers (Mussorgsky, Beethoven, Schumann et al.), 15 suites from his film music and four ballet suites compiled by Levon Atovmjan, and a few less important pieces. Nor does it feature the scores of his ballets The Golden Age, The Bolt and The Limpid Stream because at the time the edition was in preparation the full autographs of these works were believed to be missing.”*

Tätä ohjelueteloa kootessani olen mainittujen teosten lisäksi käyttänyt apuna suomalaisia musiikkitietosanakirjoja (Otava ja Weilin & Göös), Groven musiikkitietosanakirjaa sekä eräissä vähäisissä yksityiskohdissa Solomon Volkovin kokoamia, autenttisuutensa osalta edelleen kiistanalaisia muistelmia (Otava 1979). Monissa kirjastoissakin todennäköisesti ainoana Šostakovitš-luettelona olevaa Malcolm MacDonaldin teosta *A Complete Catalogue* (toinen laitos vuodelta 1985) en ole käyttänyt, koska Hulmen teos sisältää saman informaation perusteellisemmin esitettynä.

Musiikkinimekkeen kielen valinta

Luettelointisääntömme sallivat käyttää yhtenäistetyssä nimekkeessä alkuperäisen nimen sijasta vakiintunutta suomenkielistä nimeä silloin, kun kyseessä on muulla kuin latinalaisella kirjainjärjestelmällä merkittävä kieli. Tätä mahdollisuutta on perinteisesti käytetty venäjän kielen kohdalla.

Ilmaisu ”vakiintunut suomenkielinen nimi” viittaa käytännössä Otavan ison musiikkitietosanakirjan ja nyttemmin Suuren musiikkitietosanakirjan käyttämiin ilmaisuihin. Teoksen *Musiikin luettelointi ja sisällönkuvailu* liitteenä (s. 235-239) on luettelo eräiden säveltäjien venäjänkielisten nimien suoiteltavista vastineista. Dmitri Šostakovitšin teoksista on allekirjoittaneen keräämässä listassa mainittu parisenkymmentä.

Osa hakuteoksissa esiintyvistä nimistä voidaan kiistatta pitää suomen kieleen vakiintuneita. Tällaisia ovat mm. *Nenä*, *Paarma* ja *Pultti*. Eräiden melko vakiintuneiden nimien kohdalla esiintyy kuitenkin pientä vaihtelua (esim. *Mtsenskin piirikunnan Lady Macbeth* vs. *Mtseskin kihlakunnan Lady Macbeth* ja *Juutalaisesta kansanrunoudesta* vs. *Juutalaisten kansanrunoudesta*).

Osa hakuteoksissa esiintyvistä suomennoksista on vakiintunut lähinnä kirjallisuuteen, koska niiden tarkoittamia teoksia ei ole esitetty Suomessa tai levytetty aikaisemmin. Tällaisia ovat mm. baletti *Kirkas puro* ja keskeneräinen ooppera *Pelurit*.

Lausuntonsa antaneet musiikin luetteloinnin asiantuntijat olivat nimenmuotojen kielen valinnassa hieman eri linjoilla. Useimmat kannattivat melko tiukkaa linjaa, jonka mukaan nimekkeenä käytetään alkukielistä nimeä, jollei kyseessä on todella vakiintunut suomenkielinen nimitys. Eräät pitivät suomenkielisten muotojen suosiosta hyvänä, koska ne ovat yleisesti ”informatiivisempia” kuin alkukieliset. Päädyin itse loppujen lopuksi melko tiukalle kannalle hylkäämättä kuitenkaan useimpia hakuteoksissa ja em. oppaassa suositeltuja muotoja. Joidenkin harvinaisempien teosten kohdalla valitsin alkukielisen muodon, vaikka suomennoksiakin olisi ollut tarjolla. Kaikki löytämäni suomenkieliset variantit olen kerännyt nimekkeiden yhteyteen.

Joissakin tapauksissa, joissa olen hyväksynyt teoksen nimekkeeksi vakiintuneen suomenkielisen nimen, olen joutunut suomentamaan osien nimiä, jotka eivät ymmärrettävästi esiinny hakuteoksissa. Näiden käännösten laadusta en tohdi puhua kovalla äänellä, mutta koska niitä todennäköisesti tullaan tarvitsemaan melko harvoin, ne voidaan toivottavasti hyväksyä yhteiseen käyttöön ilman suurempia ongelmia.

Translitterointi

Alkukieliset nimet kyrillisin kirjaimin merkittynä ovat olleet nimekkeen perustana aina, kun tällainen alkuperäinen muoto on ollut lähteissä tarjolla. Muutamissa yksinkertaisissa tapauksissa olen translitteroinut tällaisia nimiä latinalaisesta muodosta kyrilliseen. Kyrillisin kirjaimin kirjoitettuja nimiä ei kuitenkaan luettelointisääntöjemme mukaan käytetä yhtenäistetyissä nimekkeissä, joten mittava translitterointi on ollut välttämättömyyttä sekä niissä tapauksissa, joissa nimekkeeksi on valittu alkukielinen muoto, että niissä joissa nimekkeeksi on valittu vakiintunut suomenkielinen muoto.

Suomessa on monien muiden kielten tavoin käytössä kansallinen translitterointiohje (ns. Virittäjän translitterointistandardi). Tämän rinnalla on olemassa ISO:n standardin mukainen tapa, joka on valittu mm. Voyager-kirjastojen (tieteellisten kirjastojen, mm. Sibelius-Akatemian ja Kansalliskirjaston) translitteroinnin perustaksi.

Kansallinen musiikin luetteloinnin ja luokituksen Luumu-ryhmä on päättänyt suositella venäjän kielen translitteroinnissa kansallista standardia. Perusteluna on ollut tämän standardointitavan mukaisten nimenmuotojen tavaton vakiintuneisuus. Suomalaisissa kirjallisissa lähteissä ei Virittäjän mukaisen translitteroinnin edellyttämiä diakriittisiä merkkejä aina osata toistaa täysin oikein, mutta sellaiset nimenmuodot kuten Štšedrin tai Šostakovitš ovat suomalaisille tutun näköisiä, toisin kuin Chedrin, Chtchédrine, Schtschedrin tai Schostakowitsch, Chostakovitch ja Sjostakovitj.

Valittava translitterointijärjestelmä vaikuttaa nimekkeiden ulkonäköön monissa tapauksissa varsin radikaalisti, joten asiaa ei voi jättää tapauskohtaisen harkinnan varaan. Olen itse päättänyt käyttämään Luumu-ryhmän suosituksen mukaista kansallista translitterointitapaa, joka myös on useimpien Suomen yleisten kirjastojen, sanoma- ja aikakauslehtien sekä musiikkitieteellisen kirjallisuuden käyttämä tapa. ISO:n standardin mukaisella tavalla translitteroitavissa kirjastoissa täytyy asia hoitaa viittauksin suuntaan tai toiseen. Tässä luettelossa ei ole ISO:n standardin mukaisia muotoja kaksoistranslitteroinnin vaatiman suuren työmäärän ja tilatarpeen takia. Uskon, että ISO:n standardia käyttävissä kirjastoissa voidaan tässä ohjeluetelossa olevat muodot muuntaa toiseen translitterointimuotoon kohtuullisella vaivalla ilman täsmällisiä esimerkkejäkin.

Puutteellisesti dokumentoidut teokset

Joidenkin Šostakovitšin vähäisempien teosten nimet ovat parhaissakin käytettävänä olevissa tiedonlähteissä jääneet hyvin huonosti dokumentoituiksi. Pahimmissa tapauksissa käytettävissä ei ole ollut kuin englanninkielinen käännös ilman mitään viitettä alkukieliseen nimeen. Tällaisissa tapauksissa olen pakon sanelemana tehnyt omat suomenkieliset käännösnimet. Näistä amatöörikäännöksistä ei liene kenellekään haittaa, niin harvinaisista ja useimmiten levyttämättömistä teoksista on pääosin kyse.

Joidenkin moniosaisten teosten sisältämien osien nimitysten dokumentointi on sekin jäänyt osittain vaillinaiaksi lähdeaineiston riittämättömyyden takia. Tällaisissa tapauksissa olen pyrkinyt esittelemään lähteissä olevaa sisältötietoa, vaikka se olisi osittain ristiriitaista. Valmiit nimekkeet olen merkinnyt vain sellaisten kokonaisuuksien yhteydessä, joiden sisältämät itsenäiset teokset (esimerkiksi laulut) on hyvin yksiselitteisesti eritelty lähteissä. Muissa tapauksissa olen tyytynyt esittelemään sisällön huomautuksissa.

Šostakovitšin säveltäjäys

Dmitri Šostakovitš sovitti melko runsaasti myös muiden säveltäjien tuotantoa. Jostain syystä hän varusti jotkut näistä sovituksista myös omalla opusnumerolla (opukset 58, 106, 124 ja 125). Koska näissä ei ole ollut kyse sovitusta syvällisemmästä muuttamisesta, olen rakentanut yhtenäistetyt nimekkeet alkuperäisen säveltäjän mukaisesti merkiten Šostakovitšin nimen ja opusnumeron sovituksen kohdalle lisätietoihin. Opusnumerottomat sovitukset olen samoin merkinnyt alkuperäisen säveltäjän nimen mukaisesti.

Edellä kuvatusta olen poikennut vain muutamassa kohdassa. Opuksena 16 on Šostakovitšin sovitus William Youmansin iskelmästä *Tea for Two*. Tämä sovitus esiintyy ikään kuin Šostakovitšin itsenäisenä sävellyksenä, koska tämä antoi sille paitsi oman opusnumeron, myös kokonaan uuden nimen *Tahiti Trot*. Samantyyppinen tapaus on opus 17, joka sisältää kahden Domenico Scarlattin cembalosonaatin sovitukset puhallinorkesterille ja patarummuille. Nämä poikkeukset hiertävät teoreettista mieltä, mutta lienevät käytännön tasolla järkevä ratkaisu.

Šostakovitš sovitti myös runsaasti perinteisiä sävelmiä, joista osa esiintyy opusnumeroiduissa kokonaisuuksissa (mm. op.100 ja 104), suurin osa opusnumerottomissa. Olen merkinnyt kaikissa näissä tapauksissa lopputuloksen Šostakovitšin sävellyksinä, mutta alkuperästä on aina huomautus. Säveltäjän originaaliteoksissa runsaina esiintyvistä musiikillisista lainoista ei ole tässä luettelossa merkintöjä, koska niiden selvittäminen ja luetteloiminen vaatisivat perusteellista musiikkiteollista paneutumista.

Pääluetelo

1. Opusnumeroidut teokset

[Scherzot, ork., op1, fis-molli]

1919.

[Preludit, piano, op2]

1919-1920.

[Preludit, piano, op2. Nro 1, g-molli]

[Preludit, piano, op2. Nro 2, G-duuri]

[Preludit, piano, op2. Nro 3, es-molli]

[Preludit, piano, op2. Nro 4, B-duuri]

[Preludit, piano, op2. Nro 5, a-molli]

[Preludit, piano, op2. Nro 6, f-molli]

[Preludit, piano, op2. Nro 7, Des-duuri]

[Preludit, piano, op2. Nro 8, Des-duuri]

[Muunnelmat, ork., op3, H-duuri]

1921-1922. Teema, 11 muunnelmaa ja finaali sinfoniaorkesterille. Šostakovitšin pianosovitus suositellaan merkittäväksi [Muunnelmat, ork., op3, H-duuri; sov., piano (op3a)].

V: Tema s variatsijami. Тема с вариациями

[Laulut, Mz, ork., op4]

1922. Kaksi laulua Ivan Krylovin (1769-1849) eläintarinoiden teksteihin. Molemmista lauluista tunnetaan Šostakovitšin sovitus lauluäänelle ja pianolle, jälkimmäisestä myös sovitus naiskuorolle ja orkesterille. Laulun nro 2 pianosovitus poikkeaa musiikillisesti jonkin verran orkesteriversiosta.

V: Dve basni I. Krylova. Kaksi Krylovin satua. Две басни И. Крылова

[Laulut, Mz, ork., op4. Nro 1, Strekoza i muravei]

V: Sudenkorento ja muurahainen. Стрекоза и муравей

[Laulut, Mz, ork., op4. Nro 2, Osel i solovei]

V: Aasi ja satakieli. Осел и соловей

[Kolme fantastista tanssia, op5]

1920-1922. Piano. Ensimmäinen tanssi on marssi (C-duuri), toinen valssi (G-duuri) ja kolmas polkka (C-duuri). Muiden kuin Šostakovitšin sovituksia eri kokoonpanoille tunnetaan lukuisia. Teos julkaistiin alunperin opusnumerolla 1 (ensimmäinen painettu teos), mutta Šostakovitš itse vaihtoi numeroinnin myöhemmin.

V: Tri fantastičeskikh tantsa. Три фантастических танца. Three fantastic dances.

[Sarjat, pianot (2), op6, fis-molli]

1922. Sarjan osat: 1. Prèlude (Andante, fis-molli), 2. Danse phantastique (Allegro vivo, a-molli), 3. Noktjurn [Nocturne] (Andante, D-duuri), 4. Finale (Adagio – Allegro molto, fis-molli). Šostakovitšin käsikirjoituksessa vain osan nro 3 nimi on venäjäksi, muut ovat ranskaksi.

V: Sonaatit, pianot (2), fis-molli

[Scherzot, ork., op7, Es-duuri]

1923-1924. Tempomerkintä on Allegro. Šostakovišin pianosovitus teoksesta tunnetaan.

[Triot, piano, jouset, nro 1, op8, c-molli]

1923. Tempomerkintöinä ovat Andante – Allegro – Moderato – Allegro. Osa musiikista on peräisin hylätystä kvintetosta vuodelta 1923. Teoksen nimi on alkujaan ollut *Poema*.

V: Poema. Поема. Runo. Pianotrio nro 1

[Kappaleet, sello, piano, op9]

1923-1924. Osat: 1. Fantasia (fis-molli), 2. Preludi (a-molli), 3. Scherzo (C-duuri). Teoksen käsikirjoitus on nykyisin kadoksissa, eikä levytyksiäkään ole ehditty tehdä. Ensiesitys oli 20.3.1925.

[Sinfoniat, nro 1, op10, f-molli]

1923-1925. Osat: 1. Allegretto – Allegro non troppo, 2. Allegro, 3. Lento – Largo, 4. Lento – Allegro molto – Adagio – Largo – Presto. Šostakovišin sovitukset pianolle tunnetaan.

[Kappaleet, jousikvartetit (2), op11]

1925. **Nimeke on painetussa luettelossa muodossa** "Kappaleet, jouset...", tässä se on merkitty täsmällisesti.

[Kappaleet, jousikvartetit (2), op11. Nro 1, Prelude]

[Kappaleet, jousikvartetit (2), op11. Nro 2, Scherzo]

[Sonaatit, piano, nro 1, op12]

1926. Tämän yksiosaisen sonaatin tempomerkintönä on Allegro – Lento – Allegro. Sonaatilla oli alkujaan kuvaileva nimi "Lokakuu" tai "Lokakuu-sinfonia", mutta Šostakoviš itse luopui siitä.

V: Oktjabr. Октябрь. Lokakuu. Lokakuu-sinfonia. Pianosonaatti nro 1

[Aforismeja, op13]

1927. Kymmenen pienoiskuua pianolle.

V: Aforizmy. Aphorisms. Афоризмы. Kymmenen aforismia. Sarjat, piano, op13

[Aforismeja, op13. Nro 1, Resitatiivi]

V: Retšitativ. Речитатив

[Aforismeja, op13. Nro 2, Serenadi]

V: Serenada. Серенада

[Aforismeja, op13. Nro 3, Nocturne]

V: Noktjurn. Ноктюрн

[Aforismeja, op13. Nro 4, Elegia]

V: Elegija. Элегия

[Aforismeja, op13. Nro 5, Surumarssi]

V: Pohoronnyi marš. Похоронный марш

[Aforismeja, op13. Nro 6, Etydi]

V: Etjud. Этюд

[Aforismeja, op13. Nro 7, Kalmantanssi]

V: Pljaska smerti. Пляска смерти. Kuoleman tanssi. Kalman tanssi

[Aforismeja, op13. Nro 8, Kaanon]

V: Kanon. Канон

[Aforismeja, op13. Nro 9, Legenda]

V: Legenda

[Aforismeja, op13. Nro 10, Kehtolaulu]

V: Kolybelnaja pesnja. Колыбельная песня

[Sinfoniat, nro 2, op14, H-duuri]

1927. Kuoro ja orkesteri. Teos on yksiosainen, mutta jakautuu viiteen jaksoon: Largo – [vain metronomimerkintä 152] – Allegro molto – Meno mosso – [kuorofinaali Aleksandr Bezymenskin runoon “Lokakuulle”]. Sinfonia on sävelletty Lokakuun vallankumouksen kymmenvuotisjuhlille 1927. Omistuksena on Kommunistisen manifestin teksti “Kaikkien maiden proletaarit, yhtykää!”

V: Posvjaštšeniye Oktjabrju. Посвящение Октябрю. Lokakuu. Kunnianosoitus Lokakuulle

[Nenä, op15]

1927-1928. Kolminäytöksinen (16 numeroa 10 kohtauksessa) satiirinen ooppera 82 puhe- ja lauluroolille, sekakuorolle ja kamariorkesterille. Säveltäjän pianosovitus tunnetaan. Osat: 1. Vstuplenije (Johdanto), 2. Tširjulnja Ivana Jakovlevitsa (Parturi Ivan Jakovlevitš), 3. Naberežnaja (Rantakatu), 4. Antrakt (Entr’acte, vain lyömäsoittimet), 5. Spalnja Kovaleva (Kovalevin makuuhuone) 6. Galop, 7. Kazanski sobor (Kazanin tuomiokirkko), 8. Vstuplenije (II. näytöksen johdanto), 9. V gazetnoi ekspeditsi (Lehden toimituksessa), 10. Antrakt (Entr’acte), 11. Kwartira Kovaleva (Kovalevin huoneustossa), 12. Okraina Peterburga (Pietarin laitaosissa), 13. Kwartira Kovaleva i kvartira Podtotšinoi (Kovalevin ja Podtotšinan huoneustoissa), 14. Intermedija (Intermezzo), 15. Kwartira Kovaleva (Kovalevin huoneustossa), 16. Nevski prospekt (Nevskin prospekti).

V: Nos. Нос. The Nose. В газетной экспедиции. Галоп. Казанский собо. Квартира Ковалева. Квартира Ковалева и квартира Подточиной. Набережная. Невский проспект. Окраина Петербурга. Спальня Ковалева. Цирюльня Ивана Яковлевич

[Nenä, sarja, op15a]

1928. Sarja solisteille ja orkesterille oopperan seitsemästä kohtauksesta: 1. Uvertjura (Alkusoitto), 2. Arija Kovaleva (Kovalevin aaria), 3. [Lyömäsoitinjohdanto kohtaukseen 3], 4. Interlude, 5. Pesenka Ivana (Ivanin aaria), 6. Monolog Kovaleva (Kovalevin monologi), 7. Galop.

V: Ария Ковалева. Монолог Ковалева. Нос. Песенка Ивана.

[Tahiti Trot, op16]

1928. Sovitus orkesterille William Youmansin iskelmästä *Tea for Two* (musikaalista *No, no, Nanette*, 1925). Šostakovič teki sovituksen kapellimestari Nikolai Malkon pyynnöstä lokakuussa 1928.

V: Taiti-trot. Таити-трот. Tahiti-trot. Teetä kahdelle. Tea for two

[Kappaleet, puhallinork., op17 (Scarlatt)]

1928. Kaksi Domenico Scarlattin cembalosonaatti (K 9, d-molli ja 20, E-duuri) sovitettuna puhallinorkesterille ja patarummuille ja nimettynä uudestaan (*Pastorale* ja *Capriccio*). Vaikka nimekkeet tässä ohjeluetelossa on merkitty Šostakovič’in sävellyksinä, on tietokantaan syytä tehdä kirjaukset myös Scarlattin nimellä ja normaaleina sovituksina.

[Uusi Babylonia, op18]

1928-1929. Musiikkia kamariorkesterille (kokoonpanossa myös fleksatone ja piano) Grigori Kozintsevin mykkäelokuvaan *Novyi Vavilon*. Osat: 1. Sota, 2. Pariisi, 3. Pariisin piiritys, 4. Operetti, 5. Pariisi on kestänyt vuosikautia, 6. Versailles ja 7. Finaali [alkuperäisen partituurin viimeisen osa coda]. Levytyksessä (Capriccio 10341/42) on lueteltu kahdeksan nimeämätöntä osaa.

V: Novyi Vavilon. Новый Вавилон. Das neue Babylon. The new Babylon

[Lude, op19]

1929. Musiikkia orkesterille Vladimir Majakovskin näytelmään. Käsikirjoituksen opusnumerona on 18, mutta säveltäjä muutti sen myöhemmin. Tiedot osien määrästä ja nimistä poikkeavat toisistaan eri lähteissä. Hulme luettelee seuraavat: 1. Marssi, 2-6. Galoppi & Foxtrot, 7. Foxtrot (Häät), 8. Hääkohtaus, 9. Valssi, 10. Tanssi

(Foxtrot), 11. Entr'acte, 12. Tulipalo, 13. Palomiesten kuoro, 14-18. Kohtaus puistossa, 19. Pioneerien marssi, 20. Kaupunginvanhinten marssi, 21. Korulause, 22. Valssi, 23. Päätös-marssi. Kootuissa teoksissa osajako on: 1. Marš (Marssi), 2. Intermetstso (Intermezzo), 3. Stsena svadby (Hääkohtaus), 4. Požar (Tulipalo), 5. Požarnyje signaly (Palohälytys), 6. Hor požarnyh (Palomiesten kuoro), 7. Stsena u skvera (Kohtaus puistossa), 8. Marš pionerov (Pioneerien marssi), 9. Marš ottsov goroda (Kaupunginvanhinten marssi), 10. Tuš (Korulause), 11. Vals (Valssi), 12. Zakljutšitelnyi marš (Päätös-marssi). Šostakovitšin (osat 1-4) ja Lev Solinin (osat 5-7) yhdessä kokoama seitsenosainen orkesterisarja on tässä ohjeluetelossa merkitty opukseksi 19a. V: Клоп. Клоп. The Bedbug. Заключительный марш. Марш пионеров. Марш отцов города. Пожар. Пожарные сигналы. Сцена свадьбы. Сцена у сквера. Туш. Хор пожарных.

[Lude, sarja, op19a]

1929? Šostakovitšin ja Lev Solinin orkesterisarjan osat ovat: 1. Marssi, 2. Galoppi, 3. Foxtrot, 4. Valssi, 5. Intermezzo, 6. Bulevardikohtaus ja 7. Päätös-marssi. Sarja ei esiinny lähteissä numerolla 19a, mutta olen muodostanut sen kuten muutkin Šostakovitšin teoksista laaditut orkesterisarjat.

[Sinfoniat, nro 3, op20, Es-duuri]

1929. Yksiosainen (Allegretto) sinfonia sekakuorolle (vain lopun kuorokohtauksessa Semjon Kirsanovin tekstiin) ja orkesterille. Šostakovitšin pianosovitus teoksesta tunnetaan.

V: Pervomaiskaja. Первомайская. Vappu. Vappusinfonia. Toukokuun sinfonia. Toukokuun ensimmäinen päivä. Toukokuun päivä

[Romanssit, T, ork., op21]

1928-1932. Kuusi romanssia japanilaisten runoilijoiden (nro 2 Otsuno Odzi, muut tuntemattomia) tekstien venäjänkielisiin käännöksiin. Šostakovitšin sovitus tenorille ja pianolle tunnetaan. Laulut 1-3 ovat vuodelta 1928, laulu 4 vuodelta 1931 ja muut vuodelta 1932.

V: Šest romansov na slova japonskih poetov. Шесть романсов на слова японских поэтов

[Romanssit, T, ork., op21. Nro 1, Ljubov]

V: Rakkaus. Любовь

[Romanssit, T, ork., op21. Nro 2, Perjod samoubistvom]

Nimi on painetussa luettelossa virheellisessä muodossa "Pered".

V: Ennen itsemurhaa. Перед самоубийством

[Romanssit, T, ork., op21. Nro 3, Neskromnyi vzgljad]

V: Vaatelias katse. Нескромный взгляд

[Romanssit, T, ork., op21. Nro 4, V pervyi i posledni raz]

V: Ensimmäisen ja viimeisen kerran. Впервый и последний раз

[Romanssit, T, ork., op21. Nro 5, Beznadjožnaja ljubov]

V: Toivoton rakkaus. Безнадёжная любовь

[Romanssit, T, ork., op21. Nro 6, Smert]

V: Kuolema. Смерть

[Kultainen aikakausi, op22]

1929-1930. Orkesterimusiikki A. V. Ivanoskin kolminäytöksiseen balettiin. Alkuperäisinä työniminä olivat "Flashlandija" ja "Dynamiad" (tai *Dinamiada*, kuten nimi on kirjoitettu Volkovilla sivulla 142). Šostakovitšin kootuissa teoksissa on lueteltu vain orkesterisarjan (op. 22a) osat. Koko balettimusiikin osat ovat Hulmella (nimien karkeat suomennokset HP) ja Gennadi Roždestvenskin levytyksessä (Chandos CHAN 9251/52, 1994) seuraavat (erojen syyt eivät ole tiedossa):

Hulme

1. Johdanto
2. Kunniavieraiden kulkue
3. Ikkunanäkymien katsaus
4. Näyttelyn esittely
5. Hindutanssi
6. Taistelu julkisuudesta
7. Skandaali nyrkkeilyottelussa
8. Foxtrot (Kiihkeän nuorison tanssi)
9. Johtaja ilmaantuu Diivan seurassa
10. Diivan Adagio
11. Neuvostoliiton jalkapallojoukkueen saapuminen
12. Diivan muunnelmat
13. Neuvostotanssi
14. Neuvostotyöläinen kutsuu Diivan tanssiin
15. Diivan ja fašistin tanssi
16. Neekerin ja kahden neuvostojalkapalloilijan tanssi
17. Valsi (Pommivehkeilijöiksi väitetyt – 'Moskovan käsi')
18. Hämmennystä fašistien joukossa
19. Harvinainen joukkohysteria
20. Foxtrot, foxtrot, foxtrot
21. Pantomiiimi: Provokaattoriagentin vakoilu ja pidätyskohtaus: Työläisten stadion
22. Työläisten kulkue stadionille
23. Pioneerien tansseja (Nyrkkeily, kiekonheitto, tennis, maahockey ja miekkailu)
24. Neuvostoliiton jalkapallojoukkueen vastaanotto
25. Jalkapallo-ottelu
26. Interlude: Jokainen huvittaa itseään omalla tavallaan
27. Komsomolin läntisten jäsenten ja neljän urheilijan urheilullinen tanssi
28. Yleinen urheilullinen tanssi
29. Punainen Rintama
30. Johdanto kolmanteen näytäntöön
31. Steppausta: Huippulaatuista kengänkiillotusta
32. Tango
33. Polkka: Olipa kerran Genevessä ("Rauhanenkeli")
34. Luokkien liikuttava yhteenliittymä, hiukan vilpillinen
35. Can-can
36. Vankien vapauttaminen ja yleinen paljastus
37. Finaali: länsimaitten työläisten ja neuvostojoukkueen solidaarisuustanssi.

Roždestvenski

1. Prelude
2. Dance of the Maître d'Hôtel and the Aristocrats
3. Sportsmen's training session
4. Entrance of the Maître d'Hôtel & Aristocrats
5. Dance of the tennis players and training session
6. The Maître d'Hôtel reports...
7. Preparations for the Diva's visit
8. Dance of the golden youths
9. Adagio
10. Dance of the Diva and Tanya
11. Dance
12. Conversation between the Diva and the Hero
13. Dance of the Diva and the Hero
14. Dance of the Negro and the White man
15. General dance
16. General confusion
17. The Diva's despair
18. Conversation between the VIP and...
19. Fox-trot
20. Gallop
21. March
22. Football
23. Interlude
24. Dance of Tanya and sportsmen from U-town
25. Sports contests
26. Scene and exit of the Soviet
27. Interlude
28. Tango
29. Tap dance
30. Polka
31. Eccentric dance
32. Andante
33. Allegro vivace
34. Adagio
35. Adagio
36. Allegro
37. Finale

Šostakovič kokosi tästä kokonaisuudesta ensin seitsenosaisen orkesterisarjan (Johdanto, Valsi, Steppaus, Adagio, Foxtrot, Polka ja Tanssi), mutta tiivistä sen neliosaiseksi (op. 22a).

Vuonna 1975 valmistui Šostakovič'in ja Sergei Sorožnikovin kokoama nelinäytöksinen baletti, joka esiintyy kirjallisuudessa (mm. Groven tietosanakirjassa) englanninkielisellä nimellä *The Dreamers*. Baletin musiikki on peräisin opuksista 22 (*Kulta-aika*) ja 27 (*Pultti*). Musiikin koostumuksesta ei ole ollut saatavana tarkempia tietoja. Hulme ei ole käsitellyt tätä yhdistelmäversiota itsenäisenä teoksena, mutta Grovessa se on mainittu oopperoiden ja balettien ryhmässä. Lienee suositeltavaa – ainakin toistaiseksi – olla standardoimatta tämän baletin nimeä, varsinkin kun sen alkuperäistä venäjänkielistä nimeä ei ole mainittu lähdeoteoksissa. V: Zolotoi vek. Золотой век. Flashlandija. Dynamiad. Kulta-aika. The Golden Age. Das goldene Zeitalter. L'age d'or. The dreamers. Uneksijat

[Kultainen aikakausi, sarja, op22a]

1932. Orkesteri. Osasta 3 tunnetaan myös Šostakovitšin sovituksset (1) jousikvartetolle, (2) pianolle kaksikäisesti ja (3) pianolle nelikäisesti.

[Kultainen aikakausi, sarja, op22a. Nro 1, Johdanto]

[Kultainen aikakausi, sarja, op22a. Nro 2, Adagio]

[Kultainen aikakausi, sarja, op22a. Nro 3, Polkka]

[Kultainen aikakausi, sarja, op22a. Nro 4, Venäläinen tanssi]

V: Tanets. Tanssi

[Bednyi Kolumb, op23]

1929. Kaksi kappaletta (Uvertjura [Entr'acte] ja Final) orkesterille Erwin Dresselin oopperan *Der arme Columbus* (tunnetaan myös nimellä *Armer Columbus*) epilogiin.

V: Kolumbus-parka. Бедный Колумб

[Vystrel, op24]

1929. Musiikkia orkesterille Aleksandr Bezymenskin näytelmään. Musiikki koostuu 11 osasta, joita säveltäjä ei ole tarkemmin nimennyt, paitsi että ensimmäinen osa on *Dundeen romanssi*.

V: Выстрел. Laukaus. The Shot. The Gunshot

[Tselina, op25]

1930. Musiikkia orkesterille A. Gorbenkon ja N. Lvovin näytelmään. Käsikirjoitus on kadonnut.

V: Целина. Uudismaa. Virgin Land. Soil

[Odna, op26]

1930. Orkesterimusiikkia Grigori Kozintsevin ja Leonid Traubergin elokuvaan. Orkesteria on vahvistettu vaskipuhaltimilla, uruilla ja theremin-soittimella. Erillisinä osina on mainittu seuraavat: Galop (Kakaja horošaja budjet žizn!), Zakljutšitelnyi hor (Ostansja!), Altai, Step, Šarmanka ja Snežnaja burja. Elokuva oli alunperin tarkoitettu mykäksi, mutta työn kestäessä siihen lisättiin ääniraita. Osa musiikista on kadonnut.

V: Одна. Алтай. Заключительный хор. Какая хорошая будет жизнь! Останся! Снежная буря. Степь. Шарманка. Yksin. Alone. All alone

[Pultti, op27]

1930-1931. Orkesterimusiikkia Vladimir Smirnovin kolminäytöksinen balettiin. Alkuperäinen käsikirjoitus sisältää 42 osaa, joista muodostettu kahdeksanosainen orkesterisarja on opuksena 27a. Šostakovitšin kootuissa teoksissa on eritelty vain orkesterisarja, mutta Roždestvenskin levytyksessä (Chandos CHAN 9343/44, 1995) osat on nimetty seuraavasti (nimien suomennotukset HP): Alkusoitto, 1. Voimistelu, 2. Töihinlähtö, 3. Ljonka Gullan kohtaaminen, 4. Konepantomiimin asentaminen, 5. Pääinsinöörien, teknikkojen ja työläisten pantomiimi, 6. Kozelkov saapuu, 7. Siivoojien mieminen tanssi (osaston siivoaminen) 8. Osasto alkaa täytyä (Marssi) 9. Turmelijat (Interludi), 10. Byrokraatti, 11. Seppä, 12. Komsomolin ja pioneerien jäsenet saapuvat, 13. Osasto alkaa toimia, 14. Rähinöitsijöiden mieminen tanssi, 15. Rähinöitsijöiden ja työläisten pantomiimi (työläisten suuttuminen), 16. Osasto toimii 17. Toisen näytöksen alkusoitto: Suntio, nuorukainen, nainen nukkavierussa takissa, pappi ja pioneerit, 18. Papin pantomiimi ja tanssi, 19. Pyhiinvaeltajat saapuvat, 20. Komsomolin tanssi, 21. Kozelkovin tanssi, 22. Nainen nukkavierussa takissa tanssii, 23. Nuorukaisen tanssi, 24. Komsomolilaisten tanssi, suntion tanssi ja pyhiinvaeltajien kohtaaminen, 25. Rähinöitsijöiden tanssi, 26. Rähinöitsijöiden tanssi, Ljonkan ja papin kohtaaminen, 27. Kozelkovin pantomiimi, Boriksen ja Olgan pantomiimi, 28. Kozelkovin ja hänen ystäviensä tanssi, 29. Interludi (kolmannen näytöksen alku), 30. Töistä lähtö, 31. Pultti-kohtaaminen, 32. Marssi, 33. Laivaston aseistariisuntakonferenssi, 34. Esteetikkonaisen tanssi, 35. Sovittelija, 36. Tekstiilityöläisten tanssi, 37. Ajurin tanssi, 38. Siirtomaaorjattaren tanssi, 39. Komsomolin nuorukaisten ja neitojen tanssi, 40. Provokaation paljastaminen (Maan tarina), 41. Puna-armeija tanssii, 42. Päätöstanssi ja apoteoosi.

V: Болт. Bolt. The Bolt

[Pultti, sarja, op27a]

1930-1931. Orkesteri. Šostakovitšin kootuissa teoksissa on kuusi osaa (1. Vstuplenije, 2. Polka, 3. Variatsija, 4. Tango, 5. Intermezzo ja 6. Final) sisältävä versio. Hulme mainitsee seuraavat osat: 1. Alkusoitto, 2. Byrokraatti, 3. Lomovoi, 4. Tango, 5. Intermezzo, 6. Siirtomaaorjattaren tanssi, 7. Sovittelija ja 8. Innostuksen ja apoteosin tanssi.

[Prav, Britanija!, op28]

1931. Musiikkia orkesterille Adrian Pjotrovskin näytelmään. Osat: 1. Internatsional [Kansainvälinen], 2. Marš pehoty [Jalkaväen marssi, Марш пехоты]. 3. Po sovetскому maršrugu [Neuvostoliiton viitoittamaa tietä, По советскому маршруту], 4. Podjom znamenii, 5. Snamena šumjat

V: Интернационал. Rule, Britannia!. Подъем знамени. Правь, Британия! Снамена шумят

[Mtsenskin kihlakunnan Lady Macbeth, op29]

1930-1932. Nelinäytöksinen ooppera (yhdeksän kohtausta) solisteille, kuorolle ja orkesterille Aleksandr Preisin ja Šostakovitšin librettoon Nikolai Leskovin romaanin pohjalta. Oopperan myöhempi versio (opus 114) esiintyy nimellä *Katerina Ismailova*, joka todellisuudessa oli myös tämän opus 29:n Moskovan esityksissä käytetty nimi. Šostakovitš sovitti Katerinan aarian ensimmäisen näytöksen kolmannesta kohtauksesta myös jousikvartetolle nimellä *Elegia*. Se suositellaan merkittäväksi muodossa [Mtsenskin kihlakunnan Lady Macbeth, op29. Elegia; sov., jousikvartetti].

V: Леди Макбет Мценского уезда. Ledi Makbet Mtsenskogo ujezda. Mtsenskin piirikunnan Lady Macbeth. Katerina Izmailova. Lady Macbeth of Mtsensk District

[Kultaiset vuoret, op30]

1931. Musiikkia orkesterille Jutkevitšin elokuvaan. Elokvamusiiikin osia ei ole lähteissä tarkemmin eritelty. Šostakovitšin orkesterisarja on opuksena 30a.

V: Златые горы. Zlatyje gory. Onnellinen katu. The Golden Mountains. Happy Street

[Kultaiset vuoret, sarja, op30a]

1931. Orkesterisarja elokvamusiiikista. Sarjan osat ovat Hulmen mukaan seuraavat: 1. Johdanto, 2. Valssi, 3. Fuuga, 4. Intermezzo, 5. Surumarssi, 6. Finaali.

[Uslovno ubityi, op31]

1931. Musiikki V. Voevodinin ja Jevgeni Ryssin näyttämörevyyhyn. Tarkkaa esityskokoonpanoa ei tiedetä, koska osa käsikirjoituksesta on kadonnut, mutta se lienee koostunut solisteista, kuorosta ja orkesterista. Alkuperäinen musiikki on sisältänyt noin 35 osaa, joita ei ole lähteissä numeroitu. Hulme luetteloi osia seuraavasti: Marssi, Polkka, Tanssi, Kaksi intermezzoa, Maisema (pelto), Galoppi, Joen pohja, Petruška, Myrsky, Jonglööri, Tarjoilijattaret, Paratiisi (Kerubien lento – Enkelien lento), Adagio, 1 näytöksen finaali (Tilapäisten voittajien tanssi), Bakkanaalit, Valssi, Arkkienkeli Gabriel, Kaksitoista apostolia (sisältää Paholaisen soolon), Allegretto (kuorokohtaus), Beiburžujevin yksinpuhelu, Mefistofeleen kupletit, Mašenkan laulut sekä Maailmanrauha. Šostakovitšin pianosovitus musiikista tunnetaan.

V: Условно убитый. Ehdollisesti murhattu. Conditionally murdered. Conditionally killed

[Hamlet, op32]

1931-1932. Musiikkia kamariorkesterille William Shakespearen näytelmän venäjänkieliseen esitykseen (käännös M. Lozinski). Alkuperäisessä näytelmämusiikissa on 45 osaa. Šostakovitšin orkesterisarja on opuksena 32a.

V: Гамлет. Gamlet

[Hamlet, sarja, op32a]

1932. Orkesterisarja näytelmämusiikista. Osat: 1. Vstuplenije i notšnoi dozor (Johdanto ja yövartio), 2. Pohoronnyi marš (Похоронный марш, Surumarssi), 3. Tuš i tantsevalnaja muzyka (Туш и танцевальная музыка, Каунопuheisuutta ja tanssimusiikkia), 4. Ohota (Охота, Metsästys), 5. Pantomima aktjorov (Пантомима актёров, Näyttelijän pantomiimi), 6. Šestvije (Шествие, Kulkue), 7. Muzykalnaja pantomima (Музыкальная пантомима, Musiikillinen pantomiimi), 8. Pir (Пир, Juhlapidot), 9. Pesenka Ofeli (Песенка Офелий, Ofelian laulu), 10. Kolybelnaja (Колыбельная, Kehtolaulu), 11. Rekvjem (Реквием, Requiem), 12. Turnir (Турнир, Turnajaiset), 13. Marš Fortinbrasa (Марш Фортинбраса, Fortinbrasin marssi).

[Vstretšinyi, op33]

1932. Musiikkia Fridrih Ermlerin ja Sergei Jutkevitšin elokuvaan. Elokuvan musiikki on säilynyt vain osittain. Erillisenä esitetään lauluja *Pesnja o vstretšnom* (Kokouslaulu) joka on julkaistu kootuissa teoksissa sovitettuna kaksiääniselle kuorolle ja pianolle (elokuvassa se esitetään soololauluna ja kuoroversiona) sekä *Dolgo l serdišu nyt-bolet* naiskuorolle a cappella.

V: Встречный. Долго ль сердцу нить-болеть. Песня о встречном. Turbiini 50000. Vastasuunnitelma. Counterplan. Passer-by. Encounter. Turbine No. 50,000. Coming Your Way.

[Preludit, piano, op34]

1932-1933. 24 preludia, joiden sävellajit etenevät rinnakkaissävellajeina kvinttiympyrässä (C-duuri/a-molli, G-duuri/e-molli, D-duuri, h-molli jne.). Mikään lukuisista sovituksista ei ole Šostakovitšin itsensä tekemä. Hulme antaa kahdelle preludille lisänimet: nro 5 on "Nopeusetydi" ja nro 14 "Zojan preludi". Viimeksi mainittu on säveltäjän orkesterioimana opuksen 64 osa 3.

V: 24 preljudi. 24 preludia pianolle

[Konsertot, piano, trumpetti, jousiork., nro 1, op35, c-molli]

1933. Osat: 1. Allegro moderato, 2. Lento, 3. Moderato, 4. Allegro con brio. Säveltäjän sovitus kahdelle pianolle tunnetaan. Kyseessä ei ole varsinainen kaksoiskonsertto, sillä trumpetin osuus on varsin vähäinen. Nimeke on kuitenkin perinteisesti rakennettu niin, että molemmat soittimet on mainittu, vaikka teos on samalla pianokonsertto nro 1. Perinteistä ratkaisua voidaan toisaalta perustellusti arvostella.

V: Pianokonsertto nro 1. Konsertot, piano, ork., nro 1, c-molli

[Skazka o pope i rabotnike ego Balde, op36]

1933-1934. Musiikkia kuorolle ja orkesterille Mihail Tsehanovskin pitkään animaatioelokuvaan Puškinin sadun pohjalta. Keskenäreisiksi jääneestä elokuvasta säilyi Leningradin pommituksissa vain 50 metriä. Šostakovitšin orkesterisarja on opuksena 36a (numerointi ei esiinny lähteoksissa, mutta se on johdonmukainen muiden orkesterisarjojen numerointien kanssa). Vuonna 1980 toteutettiin elokuvan musiikin pohjalta kaksinäytöksinen ooppera (libretto Sofija Hentova), jonka 34 osasta monet ovat alkuperäisen musiikin toistoja tai osia muista Šostakovitšin teoksista. Säveltäjällä ei ole ollut tämän oopperaproduktion kanssa mitään tekemistä.

V: Сказка о попе и работнике его Балде. Kertomus papista ja hänen rengistään Baldasta. Kertomus papista ja hänen palvelijastaan Baldasta. The Tale of a Priest and His Servant Balda

[Skazka o pope i rabotnike ego Balde, sarja, op36a]

1934? Šostakovitšin kuusiosainen orkesterisarja animaatioelokuvaan tekemästään musiikista. Sarjan osiksi mainitsee Hulme seuraavat (käännökset HP): 1. Alkusoitto, 2. Salaseuralaisten kulkue, 3. Karuselli, 4. Basaarikohtaus, 5. Papin tyttären uni, 6. Finaali. *Papin tyttären uni* on nimellä *Sentimentaalinen romanssi* balettisarjan nro 2 osana neljä. Orkesterisarjan käsikirjoitus on säilynyt.

[Tšelovetšeskaja komedija, op37]

1933-1934. Musiikkia Pavel Suhotinin Honoré Balzacin teksteihin perustuvaan näytelmään. Orkesterimusiikki käsittää ainakin 27 enimmäkseen numeroimatonta osaa, joista Hulmellakin on nimitieto vain joistakin osista (mm. Ylioppilaiden laulu, Valssi pianolle, Elegia pianolle, Marssi, Iloinen Pariisi, Teatteri, Pariisin teema, Julma Pariisi, Gavotti, Pariisin panoraama, Paniikki rahanvaihtotoimistossa, Posetiiviurut, Seinen ranta, Timanttilipas, Poliisimarssi, Fanfaari, Sarabande, Skandaali ja Episodi). Šostakovitš sovitti joitakin osia (Valssi ja Gavotti) myös pienelle näyttämöorkesterille sijoittaen ne balettisarjaan nro 3.

V: Человеческая комедия. Inhimillinen komedia. Kohtauksia pariisilaiselämästä. La Comédie Humaine. The Human Comedy. Scenes from Parisian Life

[Ljubov i nenavist, op38]

1934. Musiikkia Aleksandr Gendelšteinin elokuvaan. Musiikin osia ei ole lähteissä tarkemmin eritelty, mutta käsikirjoituksessa on 15 osaa.

V: Любовь и ненависть. Rakkaus ja viha. Love and hatred

[Kirkas puro, op39]

1934-1935. Kolminäytöksinen ja nelikohtauksinen baletti Fjodor Lopuhovin ja Adrian Pjotrovskin librettoon. Šostakovitš käytti monia osia myöhemmin opusnumerottomissa balettisarjoissaan. Hulme luetteloi osat seuraavasti (käännökset HP): 1. Alkusoitto, 2. Taiteilijaprikaatin saapuminen, 3. Ystävättärien kohtaaminen (Zina ja Ballerina), 4. Tanssitutkinto, 5. Juonittelut alkavat, 6. Entr'acte, 7. Töitten lopettaminen ja lahjojen jakaminen, 8. Eri ryhmien tanssit, 9. Zinan mustasukkaisuus, 10. Zina paljastaa olleensa aiemmin balettitanssin opiskelija, 11. Sopimus, 12. Huviretki ja kutsu iltatilaisuuteen, 13. Zina Ballerinaksi naamioituneena, 14. Hanuristin ja Galjan sisääntulo ja tanssi, 15. Kasku vanhoista kesäasukkaista, 16. Pjotrin ja valepukuisen Zinan Adagio, 17. Tanssi, 18. Muunnelmia, 19. Finaali, 20. Musiikillinen välisoitto ja swing, 21. Marssi "Elonkorjuujuhla", 22. Valssi, 23. Juonen paljastumiskohtaaminen, 24. Suuri Adagio (Pjotrin ja Zinan sovinto), 25. Miespuolisten tanssijoiden muunnelmat, 26. Ballerinan muunnelmat, 27. Zinan muunnelmat, 28. Coda, 29. Pääöstanssi. Säveltäjän oma orkesterisarja on opusnumerolla 39a. Baletin nimi ei viittaa luontoon, vaan on teoksen näyttämönä toimivan kollektiivitilan nimi.

V: Светлый ручей. Svetlyi rutšei. The Limpid Stream. Clear Stream. Lucid Stream.

[Kirkas puro, sarja, op39a]

1945. Sarja balettimusiikista. Kaikki näitä osia Šostakovitš käytti myöhemmin balettisarjoissaan. Osat: 1. Valssi, 2. Russki lubok (Русский лубок, Kansantanssi), 3. Galoppi, 4. Adagio, 5. Pizzicato.

[Sonaatit, sello, piano, op40, d-molli]

1934. Osat (sulkeissa ensimmäisessä nuottilaitoksessa olevat poikkeavat merkinnät) : 1. Allegro non troppo (Moderato), 2. Allegro (Moderato con moto), 3. Largo, 4. Allegro (Allegretto).

[Junost Maksima, op41, nro 1]

1934-1935. Musiikkia Grigori Kozintsevin ja Leonid Traubergin ns. Maksim-trilogian ensimmäiseen osaan. Elokuvamusiikin sisältämiä osia ei ole tiedonlähteissä eritelty tarkemmin.

V: Юность Максима. Maksimin nuoruus. Bolševikki. Vastavirtaan. The Youth of Maxim. The Bolshevik

[Podrugi, op41, nro 2]

1934-1935. Musiikkia Lev Arnštamin elokuvaan. Muuten lähteissä erittelemätön musiikki sisältää kolme kappaletta (preludia) trumpetille, jousikvartetille ja pianolle: 1. Allegro, 2. Andante (Metsänvartijan mökki), 3. Preludi, D-duuri.

V: Подруги. Ystävättäret. The Girl Friends. Three Women

[Pjat fragmentov, op42]

1935. Kamariorkesteri. Osat: 1. Moderato, 2. Allegretto, 3. Moderato, 4. Largo, 5. Moderato.
V: Пять фрагментов. Viisi fragmenttia. Five fragments

[Sinfoniat, nro 4, op43, c-molli]

1935-1936. Osat: 1. Allegretto poco moderato, 2. Moderato con moto, 3. Largo – Allegro. Šostakovitšin sovitus kahdelle pianolle (1946) tunnetaan. Sinfonia esitettiin ensi kerran vasta 1961.

[Saljut, Ispanija!, op44]

1936. Musiikkia Aleksandr Afinogenovin näytelmään. Osittain kadonnut käsikirjoitus sisältää ainakin 7 osaa: Fanfary (Kolme fanfaaria), Pesnja o Rozite (Rositan laulu), Traurnyi marš (Surumarssi), Otryvok (Andante) ja Marš (Marssi). Osasta *Pesnja o Rozite* tunnetaan orkesteripartituurin lisäksi myös 1939 Šostakovitšin sisarelle Zojalle tarkoitettu sovitus lauluäänelle ja pianolle.

V: Салют, Испания! Terve, Espanja! Salute to Spain. Отрывок. Песня о Розите. Траурный марш. Фанфары

[Vozvraštšeniye Maksima, op45]

1936-1937. Musiikkia Grigori Kozintsevin ja Leonid Traubergin ns. Maksim-trilogian toiseen osaan. Tästä elokuvamusiikista peräisin oleva valssi sisältyy Šostakovitšin neljän opusnumerottoman valssin kokonaisuuteen. Elokuvamusiikin osia ei ole lähteissä eritelty tämän tarkemmin, mutta Hulmen mukaan osia on käytetty Lev Atovjamin kokoamassa sarjassa opus 50a.

V: Возвращение Максима. Maksimin paluu. The Return of Maxim

[Romanssit, B, piano, op46]

1936-1937. Neljä laulua Aleksandr Puškinin teksteihin. Vain nämä neljä valmistuivat alkuaan 12-osaiseksi tarkoitettusta laulusarjasta. Šostakovitš sovitti laulut 1-3 myös harpun ja jousiorkesterin säestämiksi versioiksi. Nämä ovat opusnumerolla 46a.

V: Tšetyre romansa na slova A. Puškina. Четыре романса на слова А. Пушкина

[Romanssit, B, piano, op46. Nro 1, Vozroždenije]

V: Возрождение. Ylösnousemus. Renessanssi

[Romanssit, B, piano, op46. Nro 2, Junošu, gorko rydaja, revnivaja deva branila]

V: Юношу, горько рыдая, ревнивая дева бранила . Katkerasti itkevälle nuorukaiselle

[Romanssit, B, piano, op46. Nro 3, Predtšuvstvije]

V: Предчувствие. Aavistus

[Romanssit, B, piano, op46. Nro 4, Stansy]

V: Stanzoja. Стансы

[Romanssit, B, kamariork., op46a]

1936-1937. Kyse on sovituksista bassolle, harpulle ja jousiorkesterille opuksen 46 yksinlauluista.

V: Tri romansa na slova A. Puškina

[Romanssit, B, kamariork., op46a. Nro 1, Vozroždenije]

[Romanssit, B, kamariork., op46a. Nro 2, Junošu, gorko rydaja, revnivaja deva branila]

[Romanssit, B, kamariork., op46a. Nro 3, Predtšuvstvije]

[Sinfoniat, nro 5, op47, d-molli]

1937. Osat: 1. Moderato, 2. Allegretto (Scherzo), 3. Largo, 4. Allegro non troppo. Sinfonian alanimekkeeksi Šostakovitš hyväksyi erään musiikkitieteilijän määritelmän “Neuvostotaiteilijan käytännöllinen ja luova vastaus oikeutettuun kritiikkiin”. Šostakovitš sovitti sinfonian toisen osan myös pianolle. Neuvostoliitossa sinfoniasta on käytetty kutsumanimeä *Hamlet-sinfonia*. Sinfonian musiikkia on käytetty Norman Jewisonin elokuvassa *Rollerball*.

[Volotšajevskije dni, op48]

1936-1937. Musiikkia Georgi ja Sergei Vasiljevin elokuvaan. Musiikkia ei ole lähteissä tarkkaan eritelty. Erillisenä esitetään laulua *Gde pleštšutsja vody* (Где плещутся воды, Missä laineet loiskivat, Partisaanille). Muita osia ovat Alkusoitto, Japonskaja ataka (Japanilaisten hyökkäys) ja Dalnevostotšnaja (Kaukoitää). Elokuvan musiikista osa ei ole Šostakovitšin käsialaa (esimerkiksi Suomessakin tunnettu marssi *Kautta laaksojen ja vuorten*, jonka säveltäjä on Ivan Arturov tai Pjotr Parfenov).

V: Волочаевские дни. Volotšajevskin päivät. Volochayevka Days

[Kvartetot, jouset, nro 1, op49, C-duuri]

1938. Osat: 1. Moderato, 2. Moderato, 3. Allegro molto, 4. Allegro.

V: Jousikvartetto nro 1. Kevät. Kevätkvartetto. Springtime

[Vyborgskaja storona, op50]

1938. Musiikkia Grigori Kozintsevin ja Leonid Traubergin ns. Maksim-trilogian kolmanteen osaan. Elokuvan musiikkia ei ole lähteissä tarkemmin eritelty. Opusnumerolla 50a esiintyy Lev Atovmjanin vuonna 1961 kokoama orkesterisarja, joka sisältää osia Maksim-trilogian musiikista sekä teoksesta op. 89. Koska kooste ei ole edes säveltäjän käsialaa, sitä ei suositella yhtenäistettäväksi kokonaisuutena.

V: Выборгская сторона. Viipurin puoli. Bezirk Vyborg. Vyborg district. The Vyborg Side. Myrskylintu

[Druzja, op51]

1938. Musiikkia Lev Arnštamin elokuvaan. Musiikin osia ei ole lähteissä tarkemmin eritelty. Erillisenä esitetään kuorokohtausta *Vokaliz* (Vokaliisi), joka on B. Tilesin rekonstruoima versio.

V: Друзья. Ystävykset. The Friends. The Pals

[Veliki graždanin op52]

1938. Ensimmäinen osa musiikista Fridrih Ermlerin elokuvaan, toinen osa on opuksena 55. Osia ei ole lähteissä tarkemmin eritelty. Elokuva käsittelee puoluejohtaja Sergei Kirovin elämää.

V: Великий гражданин. Suuri kansalainen. The Great Citizen

[Tšelovek s ružjom, op53]

1938. Musiikkia Sergei Jutkevitšin elokuvaan. Osat: 1. Alkusoitto (Allegretto), 2. Oktjabr (Lokakuu), 3. Smolnyi (Smolna), 4. Final (Moderato).

V: Человек с ружьем. Mies ja kivääri. Marraskuu. The Man with a Gun. November. Man at Arms

[Sinfoniat, nro 6, op54, h-molli]

1939. Osat: 1. Largo, 2. Allegro, 3. Presto. Šostakovitšin sovitukset soolopianolle ja kahdelle pia-nolle (ainakin osa Largo) tunnetaan. Opusnumerona on joissakin julkaisuissa ollut 53.

[Veliki graždanin, op55]

1939. Toinen osa musiikista Fridrih Ermlerin elokuvaan, ensimmäinen osa on opuksena 52. Hulmen mukaan vain kolme osaa elokuvan musiikista on säilynyt: Alkusoitto, Surumarssi (Largo) ja Finaali. Elokuvassa on myös tunnettuja vallankumouslauluja.

V: Великий гражданин. Suuri kansalainen. The Great Citizen

[Skazka o glupom myšonke, op56]

1939. Musiikki Mihail Tsehanovskin animaatioelokuvaan. Hulme on luonnehtinut tätä musiikkia lastenopperaksi, jonka musiikki seuraa elokuvan tapahtumia ilman osiin jakautumista.

V: Сказка о глупом мышонке. Glupoi myšonok. Kertomus tyhmästä hiirulaisesta. Tyhmä hiirulainen. The Silly Little Mouse

[Kvintetot, piano, jousikvartetti, op57, g-molli]

1940. Osat: 1. Prelude – Lento – Poco più mosso – Lento, 2. Fugue – Adagio, 3. Scherzo – Allegretto, 4. Intermezzo – Lento, 5. Finale – Allegretto. Kvintetto syntyi Beethoven-kvartetin tilauksesta, ja Šostakovitš soitti pianon osuuden ensiesityksessä 23.11.1940. Monissa venäläisissä lähteissä opusnumerona on 58.

Musorgski, Boris

[Boris Godunov; sov. (Šostakovitš, op58)]

1939-1940. Šostakovitšin uusi orkestrointi Musorgskin nelinäytöksiseen oopperaan (esitys 1959).

[Korol Lir, op58a]

1940. Musiikkia William Shakespearen näytelmän venäjänkieliseen esitykseen, jonka käännöksistä vastasivat Mihail Kuzmin ja A. Radlova. Musiikki käsittää kaikkiaan 23 osittain nimeämätöntä osaa, joista kolmesta tunnetaan säveltäjän pianosovitus (2. Vozvraštšeniye s ohoty, Возвращение с охоты, 17. Moderato ja 18. Marssi). Šostakovitš käytti musiikkia samannimisessä elokuvassa (ks. op. 137).

V: Корол Лир. Kuningas Lear. King Lear

[Priključeniya Korzinkinoi, op59]

1940. Musiikkia Klementi Mintsin elokuvaan. Osat: 1. Uvertjura, 2. Marš, 3. Pogonja, 4. Muzyka v restorane, 5. Final. Musiikista laaditut orkesterisarjat eivät ole Šostakovitšin itsensä tekemiä.

V: Приключения Корзинкиной. Korzinkinän seikkailu. The Adventures of Korzinkina

[Sinfoniat, nro 7, op60, C-duuri]

1941. Osat: 1. Allegretto (Sota), 2. Moderato (Muistot), 3. Adagio (Kotimaani kentät), 4. Allegro non troppo (Voitto). Käsikirjoituksessa on omistus Leningradin kaupungille. Šostakovitšin sovitus pianolle tunnetaan.

V: Посвящается городу Ленинграду. Leningrad-sinfonia. Leningrad Symphony

[Sonaatit, piano, nro 2, op61, h-molli]

1943. Osat: 1. Allegretto, 2. Largo, 3. Moderato (con moto) – Allegretto con moto – Adagio – Moderato. Teos julkaistiin alunperin opusnumerolla 64.

V: Pianosonaatti nro 2

[Romanssit, B, piano, op62]

1942. Kuusi romanssia Walter Raleigh'n, Richard Burns'n ja William Shakespearen teksteistä tehtyihin käännöksiin. Šostakovitš laati vuonna 1943 sovituksen bassolle ja sinfoniaorkesterille, ja tälle versiolle on annettu opusnumero 62a. Säveltäjän perusteellinen uudelleensovitus bassolle ja kamariorkesterille vuodelta 1971 on opusnumerolla 140.

V: Šest romansov na slova U. Raleja, R. Bernsa i V. Šekspira. Шесть романсов на слова У. Ралея, Р. Бернсаи, В. Шекспира

[Romanssit, B, piano, op62. Nro 1, Synu]

V: Сыну. The wood, the weed, the wag. To a son

[Romanssit, B, piano, op62. Nro 2, V poljah pod snegom i do_djom]

V: В полях под снегом и дождем. O, wert thou in the cauld blast. In the fields

[Romanssit, B, piano, op62. Nro 3, Makferson pered kaznyju]

V: Макферсон перед казнью. MacPherson before his execution. Macpherson's Farewell. McPherson ennen teloitusta

[Romanssit, B, piano, op62. Nro 4, Dženni]

V: Дженни. Jenny. Coming thro' the rye

[Romanssit, B, piano, op62. Nro 5, Sonet LXVI]

V: Сонет LXVI. Sonnett No. 66. Tired with all these

[Romanssit, B, piano, op62. Nro 6, Korolevski pohod]

V: Королевский поход. The King's campaign. The Grand Old Duke of York. The King of France went up the hill

[Romanssit, B, ork., op62a]

1943. Sovitus bassolle ja sinfoniaorkesterille opuksen 62 yksinlauluista. Tämän lisäksi Šostakovič teki lauluista perusteellisesti uusitun version bassolle ja kamariorkesterille (opus 140).

[Rodnoi Leningrad, op63]

1942. Musiikkia basso- ja tenorisolisteille, kuorolle ja orkesterille konserttispektaakkeliin *Otšizna* (Очижна, Isänmaa). Musiikin osia ei ole lähteissä tarkemmin eritelty, mutta neliosainen sarja sisältää seuraavat osat: 1. Uvertjura (Увертюра, Lokakuu 1917; tässä osassa Šostakovič on käyttänyt mm. perinnesävelmää *Varšavjanka*), 2. Pesnja Oktjabrskoi pobedy (Песня Октябрьской победы, Voittoisan Lokakuun laulu, Nevajoen laulu), 3. Pljaska molodeži (Пляска молодежи, Nuorisotanssi, Merimiesten tanssi), 4. Oda Leningradu (Ода Ленинграду, Leningradin laulu. Oodi Leningradille). Teos on sävelletty ylistämään Leningradin asukkaiden rohkeutta. Teoksen opusnumerona oli aluksi 61. Groven tietosanakirjassa teoksen nimenä on Otchizna (Native country), mutta Hulme käyttää tässä nimekkeeksi valittua muotoa. Teoksen käsikirjoitusaineisto on kadonnut. V: Родной Ленинград. Synnyinkaupunkini Leningrad. Isänmaa. The Native Leningrad

[Zoja, op64]

1944. Musiikkia B. Tširskovin ja Lev Arnštamin elokuvaan Zoja Kosmodemjanskajasta, joka kuoli nuorena saksalaisia vastaan taistelleena partisaanina. Partituuri sisältää 35 kohtausta, mutta osa on kateissa. Kootuissa teoksissa on lueteltu 20 kohtausta (viimeisenä nro 35), joista nimettyinä seuraavat: 7. Pobeda (Voitto), 8. Kolokolnaja (Kellotorni), 20. Dneprostroi, 22. Pervomaiski parad (Vappumarssi), 23. Prijezd gerojev (Sankarin tulo), 25. Vospominanije (Muisto), 30. Moskva (Moskova) ja 31. Pesnja o Zoje (Zojan laulu). Erillisenä esitetään pianosäestyksistä kuorolaulua *Rodnaja zemlja rodila jeje, smeluju* (Родная земля родила ее смелую). Teoksella on alunperin ollut opusnumero 68, mutta myös numero 66 on esiintynyt sen yhteydessä. Lev Atomvjanin kokoama sarja on opuksena 64a.

V: Зоя. Kuka hän on? Soja. Zoya. Who Is She?

[Zoja, sarja, op64a]

1944? Orkesterisarja elokuvamusiikista (osassa 1 myös kuoro): 1. Johdanto (Zojan laulu), 2. Kohtaus (Sotilaallinen ongelma), 3. Preludi (Tappion tragedia), 4. Marssi (Sankarin voitto), 5. Finaali (Sankarittaren kuolemattomuus).

[Sinfoniat, nro 8, op65, c-molli]

1943. Osat: 1. Adagio – Allegro non troppo, 2. Allegretto, 3. Allegro non troppo, 4. Largo, 5. Allegretto. Myös tämän sinfonian musiikkia on käytetty Norman Jewisonin elokuvassa *Rollerball* (kuten sinfonian nro 5). V: Stalingrad-sinfonia. Stalingrad Symphony

[Russkaja reka, op66]

1944. Musiikkia samannimiseen näyttämöspektaakkeliin kuorolle (vain osissa 3 ja 5) ja orkesterille Iosef Dobrovolskin teksteihin. Osat: 1. Marš, 2. Futbol (Jalkapallo, Футбол), 3. Bitva za Stalingrad (Битва за Сталинград, Stalingradin taistelu), 4. Vals, 5. Zakljutšitel'naja pesnja (Päätöslaulu) Заключение песня. V.: Русская река. Venäläinen joki. Volga. Russian River. Great River.

[Trio, piano, jouset, nro 2, op67, e-molli]

1944. Osat: 1. Andante – Moderato, 2. Allegro con brio (Allegro non troppo), 3. Largo, 4. Allegretto. Järjestysnumero 2 ilmestyi teoksen yhteyteen vasta säveltäjän kuoleman jälkeen 1980-luvulla. V: Pianotrio nro 2

[Kvartetot, jouset, nro 2, op68, A-duuri]

1944. Osat: 1. Moderato con moto (Alkusoitto), 2. Adagio (Resitatiivi ja romanssi), 3. Allegro (Valssi), 4. Adagio – Allegro non troppo (Teema muunneltiin). Kvartetto julkaistiin alunperin opuksena 69, mutta numeroitiin uudestaan vuonna 1965.

V: Jousikvartetto nro 2

[Detskaja tetrad, op69]

1944-1945. Seitsemän pientä pianokappaletta. Osat: 1. Marš (Марш, Marssi), 2. Vals (Вальс, Valsi), 3. Grustnaja skazka (Грустная сказка, Surullinen tarina), 4. Veselaja skazka (Веселая сказка, Ploinen tarina), 5. Medved (Медведь, Karhu), 6. Zavodnaja kukla (Заводная кукла, Vieterinukke), 7. Den roždenija (День рождения, Syntymäpäivä). Osa nro 6 on sovitettu Scherzon op. 1 ensimmäisestä teemasta. Sarja julkaistiin alunperin ilman opusnumeroa. Monista julkaisuista puuttuu kappale nro 7 ja muut kappaleet ovat järjestyksessä 1, 2, 5, 4, 3 ja 6. Sarja on omistettu säveltäjän Galina-tyttärelle.

V: Детская тетрадь. Lapsen nuottikirja. Lapsuuden nuottikirja. Lapsen harjoituskirja. Lapsen muistikirja. Children's notebook. A Child's Exercise Book. Childhood Notebook

[Sinfoniat, nro 9, op70, Es-duuri]

1945. Osat: 1. Allegro, 2. Moderato, 3. Presto, 4. Largo, 5. Allegretto.

[Prostyje ljudi, op71]

1945. Musiikkia Grigori Kozintsevin ja Leonid Traubergin elokuvaan, joka oli esityskiellossa vuoteen 1956 saakka. Musiikin tarkemmasta sisällöstä ei ole tietoja lähdeoksissa.

V: Простые люди. Köyhää väkeä. Yksinkertaista väkeä. Simple Folk. Plain People

[Vesna pobednaja, op72]

1945. Musiikkia Sergei Jutkevitsin näyttämölliseen esitykseen sopraanolle (nro 1), tenorille (nro 2), kuorolle ja orkesterille. Kaksi ensimmäistä osaa on sävelletty Mihail Svetlovin teksteihin, kolmantena on sovitettu *Kansainvälisestä* Jevgeni Dolmatovskin uusiin venäjänkielisiin sanoihin. Tämän osan musiikki on identtinen opuksen 66 loppukuoron kanssa. Šostakovitšin sovitukset lauluäänelle ja pianolle osista nro 1 ja 2 tunnetaan. Osat: 1. Pesnja o fonarike (Песня о фонарике, Lyhtylaulu), 2. Kolybelnaja (Колыбельная, Kehtolaulu), 3. Pesnja pobydy (Песня победы, Voiton laulu).

V: Весна победная. Voittoisa kevät. Pienet lyhdyt. Victorious Spring

[Kvartetot, jouset, nro 3, op73, F-duuri]

1946. Osat: 1. Allegretto (“Tyyni tietämättömyys tulevasta kumouksesta”), 2. Moderato con moto (“Levottomuuden ja aavistuksen kumina”), 3. Allegro non troppo (“Sodan voimat valloillaan”), 4. Adagio (“Kunnianosoitus kuolleille”), 5. Moderato (“Ikuinen kysymys – Miksi? Ja mitä varten?”). Šostakovitšin ohjelmalliset motot kuhunkin osaan puuttuvat painetuista nuoteista. Säveltäjän sovitukset kahdelle pianolle tunnetaan. Rudolf Baršai on sovittanut kvartetton jousiorkesterille, ja tämä sovitus tunnetaan usein opusnumerolla 73a. Sovitus suositellaan merkittäväksi muodossa [Kvartetot, jouset, nro 3, op73, F-duuri; sov., jousiork. (Baršai)].

V: Jousikvartetto nro 3

[Poema o Rodine, op74]

1947. Isänmaallinen kantaatti mezzosopraanolle, tenorille, kahdelle baritonille, bassolle, kuorolle ja orkesterille. Šostakovitšin musiikin lisäksi teos sisältää useita vallankumous- ja muita populaareja lauluja (säveltäjinä mm. Aleksandr Aleksandrov, Ivan Aturov, Vano Muradeli ja Isaak Dunajevski).

V: Поэма о Родине. Runoelma isänmaasta. Isänmaan runoelma. Poem of the Motherland

[Molodaja gvardija, op75]

1947-1948. Musiikkia Sergei Gerasimovin kaksiosaiseen elokuvaan. Šostakovitšin omassa teosluettelossa vuodelta 1974 on opusnumeroksi merkitty 76. Opusnumerolla 75a on Lev Atovmjanin tekemä orkesterisarja elokuvamusiikista.

V: Молодая гвардия. Nuori kaarti. The Young Guard

[Molodaja gvardija, sarja, op75a]

1948. Orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Preludi, 2. Joella, 3. Scherzo, 4. Epämukava ilta, 5. Nuorten kaartien laulu, 6. Sankarien kuolema, 7. Apoteoosi.

[Pirogov, op76]

1947. Musiikkia Grigori Kozintsevin elokuvaan, jonka aiheena oli kirurgi Nikolai Pirogov. Musiikin tarkempi sisältö ei ole tiedossa. Atovmjanin orkesterisarja on opuksena 76a.

V: Пировов

[Pirogov, sarja, op76a]

1947. Lev Atovmjanin kokoama orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Johdanto, 2. Kohtaus, 3. Valsi, 4. Scherzo, 5. Finaali.

[Konsertot, viulu, ork., nro 1, op77, a-molli]

1947-1948/1955. Osat: 1. Moderato (Nocturne), 2. Allegro (Scherzo), 3. Andante – Cadenza (Passacaglia), 4. Allegro con brio (Burlesque). Konsertto julkaistiin opuksena 99 vuonna 1955, mutta alkuperäinen numerointi tuli käyttöön myöhemmin. Myös opusnumero 78 esiintyy jossain lähteissä. Šostakovitšin sovitus viululle ja pianolle tunnetaan.

V: Viulukonsertto nro 1

[Mitšurin, op78]

1948. Musiikkia Aleksandr Dovženkon elokuvaan, jonka aiheena oli kasvitieteilijä Ivan Mitšurin. Erillisenä esitetään osia *Vospominanije* ja *Zimni sad*. Lev Atovmjanin kokoama orkesterisarja on opuksena 78a.

V: Мичурин. Жизнь в цвету. Elämä on kukkiva. Michurin. Life in Bloom

[Mitšurin, sarja, op78a]

1948/1964. Orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Alkusoitto, 2. Talvipuutarha, 3. Kevätvalssi, 4. Muistelmia, 5. Mielenosoitus kaupunginaukiolla, 6. Mitšurinin yksinpuhelu, 7. Finaali.

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79]

1948. Laulusarja sopraanolle (laulut 1, 2, 4, 5, 8, 10, 11), kontra-altolle (1-3, 6, 8, 11), tenorille (4, 6-9, 11) ja pianolle. Tekstien venäjännökset eivät ole Šostakovitšin tekemiä, mutta hän on ilmeisesti otsikoinut laulut. Opusnumerolla 79a esiintyy säveltäjän sovitus lauluäänille ja orkesterille. – Painetussa ohjeluetelossa ollut **suomenkielinen muoto on vaihdettu alkukieliseen** sekä useiden eri suomenkielisten muotojen takia että siksi, ettei syntyisi väärinkäsityksiä laulusarjan kielestä.

V: Из еврейской народной поэзий. Juutalaisesta kansanrunoudesta. Juutalaista kansanrunoutta. Juutalaisten kansanrunoudesta. From Jewish Folk Poetry

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 1, Platš ob umeršjom mladentše]

V: Плач об умершем младенце. Valituslaulu kuolleelle lapselle

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 2, Zabolivije mama i tjtja]

V: Заботливые мама и тётя. Huolestuneet äiti ja täti

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 3, Kolybelnaja]

V: Колыбельная. Kehtolaulu

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 4, Pered dolgoi razlukoi]

V: Перед долгой разлукой. Ennen pitkää eroa

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 5, Predostereženiye]

V: Предостережение. Varoitus

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 6, Brošennyi otetš]

V: Брошенный отец. Hylätty isä

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 7, Pesnja o nužde]

V: Песня о нужде. Laulu köyhyydestä

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 8, Zima]

V: Зима. Talvi

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 9, Horošaja žizn]

V: Хорошая жизнь. Hyvä elämä

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 10, Pesnja devuški]

V: Песня девушки. Tytön laulu

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79. Nro 11, Stšastje]

V: Счастье. Onnellisuus

[Iz jevreiskoi narodnoi poezi, op79a]

1948. Opuksen 79 laulut sovitetuna sopraanolle, kontra-altolle, tenorille ja orkesterille. Yksittäisten laulujen sekä viittaus- ja lisäkirjausehdotusten osalta katso opuksen 79 kohdalta. [Nimeke on muuttunut painettuun luetteloon verrattuna.](#)

[Vstretša na Elbe, op80]

1948. Musiikkia Grigori Aleksandrovin elokuvaan. Musiikki sisältää 34 osaa, joista numerot 12, 15, 16 ja 17 ovat kadoksissa. Kokonaisuudessa on kolme orkesterisäestyksistä laulua Jevgeni Dolmatovskin teksteihin: *Toska po rodine* (Тоска по Родине, Isänmaan kaipuu; tästä on versiot mieskuorolle sekä naisäänelle ja pianotriolle), *Pesnja mira* (Песня мира, Rauhanlaulu, Rauhanpuolustajien marssi; musiikki on sama kuin laulussa *Гимни Moskovalle*) ja *Rassvet idet* (Рассвет идет, Auringonnousu naiskuorolle). Lisäksi mukana on *Sotilaiden laulu* Vasili Lebedev-Kumatšin tekstiin. Hulme luettelee seuraavat osat: 2. Tommy's Song (Things are very good with the Yankees), 10. Moderato non troppo, 13. Longing for the the Native Country [Toska po rodine], 22. Moderato, 23. Moderato, 24. Allegretto, 25. Moderato con moto, 28. Tommy's song [orkesteriversio], 34. Song of peace [Pesnja mira]. Säveltäjän oma orkesterisarja on opuksena 80a.

[Vstretša na Elbe, op80. Pesnja mira, suomi (Rauhanpuolustajien marssi)]

V: Встреча на Эльбе. Kohtaaminen Elbe-joella. The Meeting on the Elbe

[Vstretša na Elbe, sarja, op80a]

1948. Šostakovitšin orkesterisarja elokuvamusiikista op. 80. Osat: 1. Alkusoitto, 2. Isänmaan kaipuu, 3. Dietrichin paluu, 4. Amerikkalaisella vyöhykkeellä, 5. Vanhassa kaupungissa, 6. Marssilaulu, 7. Johtopäätös, 8. Rauhanlaulu.

[Pesn o lesah, op81]

1949. Oratorio tenorille, bassolle, poikakuorolle, sekakuorolle ja orkesterille Dolmatovskin tekstiin. Osat: 1. Kogda okontšilas voina (Когда окончилась война, Kun sota oli ohi), 2. Odenem Rodinu v lesa (Оденем Родину в леса, Reittääkää kotimaa metsillä), 3. Vospominaniye prošlom (Воспоминание о прошлом, Menneen muisto), 4. Pionery sažajut lesa (Пионеры сажают леса, Pioneerit istuttavat metsää), 5. Komsomolitsy vyhodjat vperjod (Комсомольцы выходят вперед, Komsomolilaiset kulkevat eteenpäin), 6. Buduštšaja progulka (Будущая прогулка, Kävely tulevaisuuteen), 7. Slava (Слава, Kunnia). Osasta 6 tunnetaan Šostakovitšin sovitus lauluäänelle ja pianolle ja osasta 7 sovitus lastenkuorolle ja sekakuorolle. [Nimeke on muuttunut painettuun ohjelueteloon verrattuna.](#)

V: Песнь о лесах. The Song of the Forests. Laulu metsistä. Metsien laulu

[Padenije Berlina, op82]

1949. Musiikkia sekakuorolle ja orkesterille Mihail Tšiaurelin elokuvaan. Musiikki sisältää 18 osaa, joista osat 5. *Horoši den* (Kaunis päivä), 8. Allegro, 9. Allegretto, 15. Allegro moderato – Maestoso ja 17. Keskitysleiri, eivät ole mukana Lev Atovmjanin kokoamassa orkesterisarjassa op. 82a. Erillisenä esitetään lauluja *Horoši den* (Хороший день, Kaunis päivä) sovitettuna lapsikuorolle ja pianolle (Grove luetteloi tämän itsenäisenä teoksena nimellä *Beautiful Day*) ja *Vokaliz* (Вокализ, Vokaliisi) sovitettuna sekakuorolle. Nämä suositellaan merkittäväksi [Padenije Berlina, op82. Horoši den; sov., lapsikuoro, piano] ja [Padenije Berlina, op82. Vokaliz; sov., sekakuoro]

V: Падение Берлиа. Berliinin häviö. Berliini kukistuu. Berliinin tappio. The Fall of Berlin...

[Padenije Berlina, sarja, op82a]

1949. Orkesterisarja elokuvamusiikista Osat: 1. Preludi, 2. Kohtaus joella, 3. Hyökkäys, 4. Puutarhassa, 5. Hyökkäys Zejelovskin kukkulalle, 6. Tuhotussa kylässä, 7. Kohtaus metrossa, 8. Finaali.

[Kvartetot, jouset, nro 4, op83, D-duuri]

1949. Osat: 1. Allegretto, 2. Andantino, 3. Allegretto, 4. Allegretto. Šostakovitšin sovitus kahdelle pianolle nelikäteisesti tunnetaan. Rudolf Baršai on tehnyt jousiorkesterisovituksen myös tästä kvartetosta, ja sen yhteydessä on käytetty opusnumeroa 83a. Sovitus suositellaan merkittäväksi muodossa [Kvartetot, jouset, nro 4, op83, D-duuri; sov., jousiork. (Baršai)].

V: Jousikvartetto nro 4

[Romanssit, lauluääni, piano, op84]

1950. Kaksi romanssia Mihail Lermontovin teksteihin. Lauluääni on joissakin lähteissä (mm. Hulmella) määritelty miesääneksi, vaikka ensiesityksessä solistina oli mezzosopraano.

V: Два романса на слова М. Лермонтова. Dva romansa na slova M. Lermontova

[Romanssit, lauluääni, piano, op84. Nro 1, Ballada]

V: Баллада. Balladi. Kaunis neito istuu meren äärellä

[Romanssit, lauluääni, piano, op84. Nro 2, Utro Kavkaza]

V: Утро Кавказа. Aamu Kaukasiassa

[Belinski, op85]

1950. Musiikkia Grigori Kozintsevin elokuvaan, jonka aiheena oli kirjallisuuskriitikko Vissarion Belinski. Esityskokoonpanona on kuoro ja orkesteri. Elokuvamusiikista koottu sarja on opusnumerolla 85a. Erillisenä esitetään kuorolauluja *Sila narodnaja* (Сила народная, Kansan tahto), *Beseda moja* (Беседа моя, Pihlaja), *Ty, rjabina* (Ты, рябина) ja *Pesnja bez slov* (Песня без слов, Sanaton laulu).

V: Белинский. Belinsky

[Belinski, sarja, op85a]

1960. Lev Atovmjanin kokoama sarja kuorolle ja orkesterille. Osat: 1. Alkusoitto, 2. Surumielinen laulelma (Tytön laulu), 3. Ihmisten voima, 4. Interludi, 5. Vokaliisi, 6. Kohtaus, 7. Finaali.

[Laulut, lauluääni, piano, op86]

1950-1951. Neljä laulua Jevgeni Dolmatovskin teksteihin. Alkuperäisenä esityskokoonpanona laulussa 1 on ollut lauluääni ja sanaton a cappella -kuoro, muissa lauluääni ja piano. Laulusta 1 on myös Šostakovitšin sovitus lauluäänelle ja pianolle. Laulun melodia on ollut Neuvostoliiton radion äänimerkkinä. Huhtikuun 12 päivänä 1861 Juri Gagarinin avaruuslennon aikana tätä sävelmää soitettiin avaruuteen. Laulusta nro 4 tunnetaan versiot sekä e-mollissa että E-duurissa.

[Laulut, lauluääni, piano, op86. Nro 1, Rodina slyšit]

V: Родина слышит. Isänmaa kuulee, isänmaa tietää

[Laulut, lauluääni, piano, op86. Nro 2, Vyrutši menja]

V: Выручи меня. Päästä minut

[Laulut, lauluääni, piano, op86. Nro 3, Ljubit, ne ljubit]

V: Любит, не любит. Rakastaa, ei rakasta

[Laulut, lauluääni, piano, op86. Nro 4, Kolybelnaja]

V: Колыбельная. Kehtolaulu. Nuku, kultaseni

[Preludit ja fuugat, piano, op87]

1950-1951. 24 preludia ja fuugaa kaikissa sävellajeissa Bachin Das Wohltemperierte Klavierin mallin mukaan. Toisin kuin Bachilla, sävellajit eivät etene kromaattisesti (C/c, Cis/cis...) vaan kvintteinä (C/a, G/e...) kuten opuksessa 34. Fuugat ovat 2-5 -äänisiä. Preludista 15 tunnetaan Jelena Hovenin tekemä sovitus kahdelle pianolle. Sovitus esiintyy Hulmella opusnumerottoman teoksen *Tarantella* rinnalla lapsille tehtynä pikkukappaleena. Teoksen yhteydessä on käytetty myös opusnumeroa 89.

[Laulut, sekakuoro, op88]

1951. Kymmenen runoelmaa sekakuorolle a cappella vuosisadan vaihteen vallankumouksellisten runoilijoiden teksteihin. Lauluissa 9 ja 10 on esityskokoonpanossa lisäksi poikakuoro.

V: Десять поэм на слова революционных оэтов конца XIX Desjat poem na slova revoljutsionnyh poetov kontsa XIX i natšala XX stoletija

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 1, Smelei, druzja, idjom vperjod!]

V: Смелей, друзья, идём вперёд. Rohkeasti, ystävät, me marssimme eteenpäin!

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 2, Odin iz mnogih]

V: Один из многих. Yksi monista

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 3, Na ulitsu!]

V: На улицу! Kaduille!

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 4, Pri vstretše vo vremja peresyilki]

V: При встрече во время пересылки. Karkoitettujen kokous

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 5, Kaznennym]

V: Казненным. Kuolemaantuomituille

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 6, Devjatoje janvarja]

V: Девятое января. Tammikuun yhdeksäs

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 7, Smolkli zalpy zapozdalyje]

V: Смолкли залпы запоздалые. Laukaukset ovat vaienneet. Kevään malja

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 8, Oni pobedili]

V: Они победили. He olivat voittoisia

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 9, Maiskaja pesn]

V: Майская песнь. Vapunpäivän laulu. Toukokuun päivän laulu

[Laulut, sekakuoro, op88. Nro 10, Pesnja]

V: Песня. Laulu

[Nezabyvajemyi 1919-i, op89]

1951. Musiikkia sinfoniaorkesterille Mihail Tšiaurelin elokuvaan. Musiikin tarkempaa sisältöä ei ole lähteissä eritelty. Musiikista koottu orkesterisarja on opuksena 89a. Elokuva on esitetty Suomessa nimellä *Ristitulessa*.

V: Незабываемый 1919-й. Unohtumaton vuosi 1919. The Unforgettable Year 1919

[Nezabyvajemyi 1919-i, sarja, op89a]

1954. Lev Atovmjanin kokoama sarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Johdanto, 2. Romanssi (Shibajevin ja Katjan kohtaaminen), 3. Kohtaus meritaistelusta, 4. Scherzo, 5. Hyökkäys kauniiseen Gorškiin, 6. Intermezzo, 7. Finaali.

[Nad rodinoi našei solntse sijajet, op90]

1952. Kantaatti poikakuorolle, sekakuorolle ja orkesterille Jevgeni Dolmatovskin tekstiin. Säveltäjän sovitus lauluäänille ja pianolle tunnetaan.

V: Над Родиной нашей солнце сияет. Aurinko loistaa isänmaamme yllä. Isänmaamme ylle paistaa aurinko. Kantaatti Puolueesta. The Sun Shines over our Motherland

[Tšetyre monologa, op91]

1952. Neljä laulua Aleksandr Puškinin teksteihin bassolle ja pianolle.

V: Четыре монолога. Neljä monologia

[Tšetyre monologa, op91. Nro 1, Otryvok]

V: Отрывок. Fragmentti. Katkelma

[Tšetyre monologa, op91. Nro 2, Tšto v imeni tebe mojom?]

V: Что в имени тебе моём?. Mitä merkitsee nimeni sinulle. Miten sinua kutsuisin

[Tšetyre monologa, op91. Nro 3, Vo glubine sibirskih rud]

V: Во глубине сибирских руд. Siperian vuorten syvyyksissä

[Tšetyre monologa, op91. Nro 4, Proštšanije]

V: Прощание. Näkemiin. Jäähyväiset

[Kvartetot, jouset, nro 5, op92, B-duuri]

1952. Osat: 1. Allegro non troppo, 2. Andante – Andantino, 3. Moderato – Allegretto. Kvartetto on omistettu Beethoven Quartetin jäsenille (Dmitri Tsyganov, Vasili Širinski, Vadim Borisovski ja Sergei Širinski).

Teoksen yhteydessä on joskus käytetty opusnumeroa 91.

V: Jousikvartetto nro 5

[Sinfoniat, nro 10, op93, e-molli]

1953. Osat: 1. Moderato, 2. Allegro, 3. Allegretto, 4. Andante – Allegro. Šostakovitšin sovitus pianolle nelikätisesti tunnetaan.

[Concertinot, pianot (2), op94, a-molli]

1953. Teos on yksiosainen, tempomerkintöinä Adagio – Allegretto – Adagio.

[Jedinstvo, op95]

1954. Musiikkia Joris Ivensin dokumenttielokuvaan. Partituuri sisältää kaksi laulua: *Pesnja jedinstva* (Песня единства, Yhtenäisyyden laulu bassolle, sekakuorolle ja orkesterille) ja *Mirnyi trud* (Мирный труд, Rauhallista työntekoa sekakuorolle ja orkesterille) sekä orkesteriosia, jotka Hulme on jokseenkin epäselvästi luetteloinut seuraavasti: Johdanto, 1. Suurten jokien laulu, 2. Prologi, 3. Episod obvinenija (Syytekohtaus), 4.

”К.К.К.”, 6. Etelä-Afrikka, 7. Tjaželyje raboty (Raskasta työtä), [9] Deti (Lapsia).

V: Единство. Песнь великих рек. Pesn velikih rek. Suurten jokien laulu. Yhtenäisyys. Song of the Great Rivers

[Prazdnitšnaja uvertjura, op96]

1954. Orkesteri. Alkuosan fanfaaria soitetaan myös erikseen, ja se toimi Moskovan olympialaisten tunnusmusiikkina vuonna 1980. Musiikki perustuu opuksen 69 (Detskaja tetrad) osaan 7 (Syntymäpäivä).

V: Праздничная увертюра. Juhla-alkusoitto. Festive ouverture. Holiday overture. Festival Overture

[Paarma, op97]

1955. Orkesterimusiikkia Aleksandr Faintsimmerin elokuvaan. Musiikissa on kaikkiaan 24 osaa (4, 6, 11, 21 ja 24 ovat kertauksia): 1. Uvertjura, 2. Utes (Jyrkänne), 3. Molodost (Nuoruus), 5. Ispoved (Tunnustus), 7. Poštšetšina, 8. Smeh (Nauru), 9. Šarmanka, 10. Sobor (Služba – Pyhä toimitus katedraalissa), 12. Vyhod iz sobora (Poistuminen katedraalista), 13. Kontradans (Kontratanssi), 14. Galop, 15. Gitary (Kitarat), 16. Bazar (Markkinapaikalla), 17. Begstvo (Tappio), 18. Prohod Montanelli (Montanellin käytävä), 19. Final, 20. Avstritsy (Itävaltalaiset), 22. Reka (Joki), 23. Komnata Džemmy (Gemman huone). Musiikista koottu orkesterisarja on opuksena 97a.

V: Овод. Ovod. The Gadfly

[Paarma, sarja, op97a]

1955. Lev Atovmjanin kokoama orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Alkusoitto, 2. Kontratanssi, 3. Kansantanssi, 4. Interludi, 5. Šarmanka, 6. Galoppi, 7. Preludi, 8. Romanssi, 9. Intermezzo, 10. Nocturno, 11. Kohtaus, 12. Finaali.

[Romanssit, B, piano, op98]

1954. Viisi romanssia Jevgeni Dolmatovskin teksteihin.

V: Пять романсов на слова Е. Долматовского. Pjat romansov na slova Je. Dolmatovskogo

[Romanssit, B, piano, op98. Nro 1, Den vstretši]

V: День встречи. Kohtaamisen päivä

[Romanssit, B, piano, op98. Nro 2, Den priznani]

V: День признаний. Rakkaudentunnustuksen päivä

[Romanssit, B, piano, op98. Nro 3, Den obid]

V: День обид. Loukkausten päivä

[Romanssit, B, piano, op98. Nro 4, Den radosti]

V: День радости. Pien päivä

[Romanssit, B, piano, op98. Nro 5, Den vospominani]

V: День воспоминаний. Muistojen päivä

[Pervyi ešelon, op99]

1955-1956. Orkesterimusiikkia Mihail Kalatozovin elokuvaan. Erillisenä esitetään kahta laulua *Molodjoznaja* (Молодёжная, Nuorison laulu) solistille, kuorolle ja pianolle ja *Devitšja laskovaja* (Девичья ласковая, Tytön laulu) naiskuorolle ja pianolle. Orkesterisarja on opuksena 99a.

V: Первый эшелон. Ensimmäinen kolonna. First Echelon.

[Pervyi ešelon, sarja, op99a]

1956. Šostakovitšin kokoama orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Alkusoitto, 2. Juna, 3. Nuorison laulu, 4. Kenttä, 5. Maisema illalla, 6. Louhos, 7. Intermezzo, 8. Valssi, 9. Hellä neito, 10. Tulipalo, 11. Talon lämmitys.

[Ispanskije pesni, op100]

1956. Kuusi laulua lauluäänelle (mezzosopraanolle) ja pianolle. Laulut ovat espanjalaisia perinnesävelmiä venäjänkielisin käännöstekstein.

V: Испанские песни. Espanjalaisia lauluja

[Ispanskije pesni, op100. Nro 1, Proštšai, Grenada]

V: Прощай, Гренада. Hyvästi, Granada. Adios, Granada

[Ispanskije pesni, op100. Nro 2, Zvezdotški]

V: Звездочки. Pienet tähdet. Mozuca

[Ispanskije pesni, op100. Nro 3, Pervaha vstretša]

V: Первая встреча. Q Ensitapaaminen. En samir

[Ispanskije pesni, op100. Nro 4, Rondo]

V: Рондо. Ronda

[Ispanskije pesni, op100. Nro 5, Tšernookaja]

V: Черноокая. Mustat silmät. Morena salada

[Ispanskije pesni, op100. Nro 6, Son]

V: Сон. Uni. Barcarolle. Barkarola

[Kvartetot, jouset, nro 6, op101, G-duuri]

1956. Osat: 1. Allegretto, 2. Moderato con moto, 3. Lento, 4. Allegretto.

V: Jousikvartetto nro 6

[Konsertot, piano, ork., nro 2, op102]

1957. Osat: 1. Allegro, 2. Andante, 3. Allegro. Šostakovitšin sovitus kahdelle pianolle tunnetaan. Teoksen yhteydessä esiintyy usein virheellinen opusnumero 101.

V: Pianokonsertto nro 2

[Sinfoniat, nro 11, op103, g-molli]

1957. Osat: 1. Adagio (Palatsiaukio), 2. Allegro – Adagio – Allegro – Adagio (Tammikuun yhdeksäs), 3. Adagio (Ikuinen muisto), 4. Allegro non troppo – Allegro – Moderato – Adagio – Allegro. Šostakovitšin sovitus pianolle nelikäsisesti tunnetaan.

V: 1905 god. Vuosi 1905. The Year 1905

[Dve russkije narodnyje pesni, op104]

1957. Sekakuoro. Hulmella on koko opuksen otsikkona tuntemattomasta syystä “Cultivation”.

V: Две русские народные песни. Kaksi venäläistä kansanlaulua

[Dve russkije narodnyje pesni, op104. Nro 1, Venuli vetry]

V: Ветули ветры. Palaavat tuulet. Tuulet puhalsivat

[Dve russkije narodnyje pesni, op104. Nro 2, Kak menja mladu-mladešenku]

V: Как меня младу-младешеньку. Kuinka mieheni julmasti pieksi lastani. Kun olin pieni tyttö

[Moskva, Tšerjomuški, op105]

1958. Kolminäytöksinen musiikkikomedia (operetti), jossa on kaikkiaan 39 musiikkinumeroa. Osat: 1. Bubentsov i hor ekskursantov (Бубенцов и хор экскурсантов), 2. Duet Maši i Bubentsova I (Дуэт Маши и Бубенцова I), 3. Pantomima, 4. Arija Borisa (Ария Бориса), 5. Pesnja-serenada Borisa (Песня-серенада Бориса), 6. Pesnja Lidotški (Песня Лидочки), 7. Progulka po Moskve (Прогулка по Москве), 8. Duet Vavy i Drebedneva (Вавы и Дребеднева), 9. Konets progulki po Moskve (Конец прогулки по Москве), 10. Ansambli žiltsov (Ансамбль жильцов), 11. Pesnja Sergeja o Marinoi goštše (Песня Сергея о Марьиной роще), 12. Pesnja Baburova o Teplom pereulke (Песня Бабурова о Теплом переулке), 13. Pesnja o Tšerjomuškah (Песня о Черёмушках), 14. Stsena Varabaškina s žiltsami (Сцена Барабашкина с жильцами), 15. Pesnja Borisa (Песня Бориса), 16. Stsena Varabaškina i Drebedneva (Сцена Барабашкина и Дребеднева), 17. Final pervogo deistvija, 18. Kuplety Varabaškina (Куплеты Барабашкина), 19. Duet Lidotški i Borisa I (Дуэт Лидочки и Бориса I), 20. Duet Ljusi i Sergeja (Дуэт Люси и Сергея), 21. Kuplety Varabaškina i Drebedneva (Куплеты Барабашкина и Дребеднева), 22. Duet Lidotški i Borisa II (Дуэт Лидочки и Бориса II), 23. Stsena, 24. Pesnja Ljusi i stroitelei (Песня Люси и строителей), 25. Duet Maši i Bubentsova II (Дуэт Маши и Бубенцова), 26. Polka, 27. Pesnja o Tšerjomuškah (Песня о Черёмушках), 28. Valet, 29. Arofeoz (Апофеоз), 30. Final vtorogo deistvija, 31. Antrakt, 32. Stsena, 33. Pesnja Lidotški (Песня Лидочки), 34. Vals “Tsvety” (Вальс “Цветы”), 35. Pesenka Varabaškina (Песенка Барабашкина), 36. Duet Lidotški i Borisa III, 37. Pesenka Sergeja (Песенка Сергея), 38. Stsena Varabaškina, 39. Final.

V: Москва, Черёмушки. Moskova, Tšerjomuškin kaupunginosa

Musorgski, Modest

[Hovanštšina; sov. (Šostakovič, op106)]

1958-1959. Musiikin sovitus ja orkesterointi Musorgskin oopperasta tehtyyn elokuvaan.

[Konsertot, sello, ork., nro 1, op107, Es-duuri]

1959. Osat: 1. Allegretto, 2. Moderato, 3. Cadenza: Moderato, 4. Allegro con moto. Orkesteri on partituurissa merkitty pieneksi orkesteriksi (kamariorkesteriksi), mutta nimekkeessä on pitäydtytty perinteisessä orkesterissa. Teoksesta tunnetaan Šostakovičin sovitus sellolle ja pianolle.

V: Sellokonsertto nro 1

[Kvartetot, jouset, nro 7, op108, fis-molli]

1960. Osat: 1. Allegretto, 2. Lento, 3. Allegro. Teos on omistettu Nina Šostakovičin muistolle.

V: Jousikvartetto nro 7

[Satiry, op109]

1960. Viisi romanssia sopraanolle ja pianolle Saša Tšornyin [= Aleksandr Glückberg] teksteihin. **Nimeke on muuttunut painettuun ohjelueteloon verrattuna.**

V: Сатиры. Satiireja. Kartinki prošlogo. Картинки прошлого. Kuvia menneisyydestä

[Satiry, op109. Nro 1, Kritiku]

V: Критику. Kriitikolle

[Satiry, op109. Nro 2, Probuždenije vesna]

V: Пробуждение весна. Kevät herää

[Satiry, op109. Nro 3, Potomki]

V: Потомки. Jälkeläiset

[Satiry, op109. Nro 4, Nedorazumenije]

V: Недоразумение. Väärinkäsitys

[Satiry, op109. Nro 5, Kreitserova sonata]

V: Крейцерова соната . Kreutzer-sonaatti

[Kvartetot, jouset, nro 8, op110, c-molli]

1960. Osat: 1. Largo, 2. Allegro molto, 3. Allegretto, 4. Largo, 5. Largo. Kvartetto on omistettu fašismin ja sodan uhreille. Opusnumerolla 110a esiintyy usein Rudolf Baršain sovitus jousiorkesterille nimellä "Kamari-sinfonia". Koska tämä sovitus ei ole säveltäjän oma, se suositellaan merkittäväksi muodossa **[Kvartetot, jouset, nro 8, op110, c-molli; sov., jousiork. (Baršai)].**

V: Jousikvartetto nro 8. Dresden-kvartetto. Omaelämäkerta-kvartetto. Kamarisinfonia

[Pjat dnei, pjat notšei, op111]

1960. Orkesterimusiikkia Lev Arnštamin elokuvaan. Musiikissa on kaikkiaan 18 osaa, joista osa on kadoksissa. Orkesterisarja on opuksena 111a.

V: Пять дней, пять ночей. Viisi päivää, viisi yötä. Dresden Art Gallery. Five Days, Five Nights

[Pjat dnei, pjat notšei, sarja, op111a]

1960. Lev Atomvjanin kokoama orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Johdanto, 2. Dresden raunioina, 3. Vapautettu Dresden, 4. Interludi, 5. Finaali.

[Sinfoniat, nro 12, op112, d-molli]

1961. Osat: 1. Moderato – Allegro (Vallankumouksellinen Pietari), 2. Adagio (Tulva), 3. Allegro (Aurora), 4. L'istesso tempo (Ihmisyiden sarastus). Šostakovičin sovitus pianolle nelikätisesti tunnetaan.

V: 1917 god. Vuosi 1917. Lenin-sinfonia

[Sinfoniat, nro 13, op113, b-molli]

1962. Solistit, mieskuoro, orkesteri. Tekstit Jevgeni Jevtušenko. Osat: 1. Adagio (Бабий Яр, Babi Jar), 2. Allegretto – Jumor (Юмор, Huumori), 3. Adagio – V magazinije (В магазине, Muumälässä), 4. Largo – Strahi (Страхи, Pelot), 5. Allegretto – Karera (Карьера, Karriääri). Šostakovišin sovitus kahdelle pianolle tunnetaan.

[Katerina Izmailova, op114]

1963. Oopperan *Mtsenskin kihlakunnan Lady Macbeth* (op. 29) uusittu versio. Šostakoviš lisäsi orkesterin välisoittoja kohtausten 1 ja 2 sekä 7 ja 8 väliin, muutti kohtausta 3 sekä teki muita pienempiä tarkistuksia. Opusnumerolla 114a esiintyy usein viidestä oopperan katkelmasta muodostuva sarja suurelle orkesterille. Tämä sarja suositellaan tarvittaessa luetteloitavaksi vieraana sovituksena muodossa **[Katerina Izmailova, op114. Otteita; sov., ork. (op114a)]**.

V: Катерина Измайлова. Mtsenskin kihlakunnan Lady Macbeth

[Alkusoitot, ork., op115]

1962-1963. Alkusoitto venäläisten ja kirgiisiläisten kansanlaulujen teemojen pohjalta sinfoniaorkesterille. Musiikki sisältää teemoja ainakin kolmesta tunnistetusta kansansävelmästä.

V: Увертюра на русские и киргизские народные темы. Uvertjura na ruskije i kirgizskije narodnye temy. Alkusoitto venäläisiin ja kirgisialaisiin teemoihin

[Hamlet, op116]

1963-1964. Musiikkia Grigori Kozintsevin elokuvaan. Alkuperäisessä musiikissa on 34 kohtausta. Nimettyjä osia: 1. Uvertjura, 2. Vojennaja muzyka, 3. Fanfary, 6. Rasskaz Goratsio o Prizrake, 8. Bal, 10. Proštšanije Gamleta s Ofelijej, 11. Dvortsovaja muzyka, 14. Monolog, 16. Monolog Gamleta, 20. Balagannaja fanfara, 22. Igrajut fletist, 26. Sumasšestvije Ofeli, 27. Bezumije Ofeli, 29. Kladbištše, 30. Gamlet u groba Ofeli.

V: Гамлет. Gamlet

[Hamlet, sarja, op116a]

1964. Lev Atovmjanin kokoama orkesterisarja elokuvamusikista. Osat: 1. Johdanto, 2. Juhlat linnassa, 3. Naamu, 4. Puutarhassa, 5. Myrkytyskohtaus, 6. Soittajien tulo ja kohtaus, 7. Ofelia, 8. Kaksintaistelu ja Hamletin kuolema.

[Kvartetot, jouset, nro 9, op117, Es-duuri]

1964. Osat: 1. Moderato con moto, 2. Adagio, 3. Allegretto, 4. Adagio, 5. Allegro. Teos on omistettu säveltäjän kolmannelle puolisolle, Irina Antonovna Šostakovišille.

V: Jousikvartetto nro 9

[Kvartetot, jouset, nro 10, op118, As-duuri]

1964. Osat: 1. Andante, 2. Allegretto furioso, 3. Adagio, 4. Allegretto. Teos on omistettu säveltäjä Moisei Samuiloviš Vainbergille. Opusnumerolla 118a (nimellä *Kamarisinfonia* tai *Jousisinfonia*) esiintyy usein Rudolf Baršain tekemä sovitus jousiorkesterille. Tämä sovitus suositellaan merkittäväksi muodossa

[Kvartetot, jouset, nro 10, op118, As-duuri; sov., jousiork. (Baršai)].

V: Jousikvartetto nro 10. Kamarisinfonia. Jousisinfonia

[Stepan Razinin mestaus, op119]

1964. Runoelma (kantaatti) bassolle, sekakuorolle ja orkesterille Jevgeni Jevtušenkon tekstiin. Sovitus lauluäänille ja pianolle on Šostakovišin ja Carl A. Rosenthalin yhteisesti tekemä.

V: Казнь Степана Разина. Kazn Stepana Razina. Stepan Razinin teloitus. Stenka Razinin mestaus. The Execution of Stepan Razin

[God, kak žizn, op120]

1965. Musiikkia Grigori Roshalin elokuvaan, joka käsittelee Karl Marxin elämää. Opusnumerolla 120a on elokuvamusiikista koottu orkesterisarja. Lähteissä ei ole tarkemmin eritelty tätä alkuperäistä elokuvamusiikkia, mutta Hulme mainitsee polkan (“Offenbachian schnell-polka”) nimeltään *Aamu*, joka ei sisälly orkesterisarjaan op. 120a.

V: Год, как жизнь. Vuosi kuin elämä. A Year as Long as a Lifetime. Karl Marx

[God, kak žizn, sarja, op120a]

1965. Lev Atovmjanin kokoama orkesterisarja elokuvamusiikista. Osat: 1. Alkusoitto, 2. Barrikaadit, 3. Intermezzo, 4. Hyvästi, 5. Kohtaus (Pieni valssi), 6. Taistelu, 7. Finaali.

[Romanssit, B, piano, op121]

1965. Tekstit ovat pilalehti Krokodilin numeroon 24/1965 lähetettyjä lukijoiden runoja.

V: Пять романсов. Pjat romansov. Krokodil-romanssit

[Romanssit, B, piano, op121. Nro 1, Sobstvennoručnoje pokazanije]

V: Собственноручное показание. Käsikirjoituksen todistus

[Romanssit, B, piano, op121. Nro 2, Trudno ispolnimoje želanije]

V: Трудно исполнимое желание. Liian vaikea ruuntö täytettäväksi

[Romanssit, B, piano, op121. Nro 3, Blagorazumiye]

V: Благоразумие. Hienotunteisuus

[Romanssit, B, piano, op121. Nro 4, Irinka i pastuh]

V: Иринка и пастух. Irinka ja paimen

[Romanssit, B, piano, op121. Nro 5, Tšrezmernyi vostorg]

V: Чрезмерный восторг. Kohtuuton mielihyvä

[Kvartetot, jouset, nro 11, op122, f-molli]

1966. Osat: 1. Johdanto, 2. Scherzo, 3. Recitative, 4. Étude, 5. Humoresque, 6. Elegy, 7. Finale. Omistettu Vasili Pjotrovitš Shirinskin muistolle (Beethoven-kvartetin toinen viulisti).

V: Jousikvartetto nro 11

[Predislovije k polnomu sobraniju moih sotšineni i kratkoje razmyšlenije po povodu etogo predislovija, op123]

1966. Basso ja piano. Teksti on Šostakovitšin omaa käsialaa.

V: Предисловие к полному собранию моих сочинений. Esipuhe koottuihin teoksiini ja pohdiskelua tämän esipuheen johdosta. Esipuhe teosteni täydelliseen laitokseen sekä lyhyt meditointi tämän esipuheen johdosta

Davidenko, Aleksandr

[Put oktjabrja. Otteita; sov., ork. (Šostakovič, op124)]

1962. Kyse on Davidenkon oratorion (1927) kahden laulun orkesterisovituksesta. Näillä sovituksilla ei ole alunperin ollut opusnumeroa. Myöhemmän numeroinnin syistä ei ole tarkempia tietoja.

V: Путь октября. Lokakuun tie. October's Path. The Road of October

Schumann, Robert

[Konsertot, sello, ork., op129, a-molli; sov. (Šostakovič, op125)]

1963. Kyseessä on uusi orkestrointi. Sovitusvuosina on mainittu myös 1966 ja 1969.

[Konsertot, sello, ork., nro 2, op126, G-duuri]

1966. Šostakovitšin sovitus sellolle ja pianolle tunnetaan.

V: Sellokonsertto nro 2

[Romanssit, S, pianotrio, op127]

1967. Seitsemän romanssin sarja Aleksandr Blokin teksteihin. Lauluääntä säestää koko pianotrio vain laulussa nro 7, muissa on säestyksenä sello (1), piano (2), viulu (3), sello ja piano (4), viulu ja piano (5) viulu ja sello (6). Yhtenäistetty nimeke on muodostettu käytännön syistä yksinkertaistaen, vaikka se antaakin näin hieman harhaanjohtavan käsityksen laulujen todellisista esityskokoonpanoista.

V: Сем стихотворени А. Блока. Семь стихотворени А. Блока. Seitsemän romanssia Aleksandr Blokin runoihin. Blok-romanssit

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 1, Pesnja Ofeli]

V: Песня Офелий. Ofelian laulu

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 2, Gamajun, ptitsa veštšaja]

V: Гамаюн, птица вещая. Gamajun, profetian lintu

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 3, Мы были вместе]

V: Мы были вместе. Olimme yhdessä

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 4, Gorod spit]

V: Город спит. Kaupunki nukkuu

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 5, Burja]

V: Буря. Myrsky

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 6, Tainyje znaki]

V: Тайные знаки. Salaisia merkkejä

[Romanssit, S, pianotrio, op127. Nro 7, Muzyka]

V: Музыка. Musiikki

[Vesna, vesna, op128]

1967. Laulu (romanssi) bassolle ja pianolle Aleksandr Puškinin tekstiin (*Jevgeni Onegin*, luku seitsemän).

V: Весна, весна. Kevät, kevät. Spring, spring

[Konsertot, viulu, ork., nro 2, op129, cis-molli]

1967. Osat: 1. Moderato, 2. Adagio, 3. Adagio – Allegro. Teos on omistettu viulisti David Oistrahille ja tarkoitettu tämän 60-vuotispäiville. Šostakovitš kuitenkin erehtyi vuodelle, joten oikeana syntymäpäivänä vuonna 1968 onnitteluteoksena olikin viulusonaatti op. 134.

V: Viulukonsertto nro 2

[Traurno-triumfalnaja preljudija, op130]

1967. Juhlapreludi suurelle sinfoniaorkesterille Stalingradin taistelun sankareiden muistolle. Joissakin yhteyksissä teoksella on ollut opusnumero 131.

V: Траурно-триумфальная прелюдия. Juhlapreludi. Pamjati gerojev Stalingradskoi bitry. Funeral-Triumphal Prelude. Stalingrad Prelude. Poem of Mourning and Triumph

[Oktjabr, op131]

1967. Sinfoninen runo sinfoniaorkesterille. Teoksen toinen teema on peräisin eräästä laulusta musiikista elokuvaan *Volotšajevskin päivät* (op. 48). Šostakovitšin sovitus pianolle nelikätisesti tunnetaan. Teoksella on ollut varhaisissa laitoksissa opusnumerona 132.

V: Октябрь. Lokakuu. October

[Sofija Perovskaja, op132]

1967. Musiikkia Lev Arnštamin elokuvaan, joka käsittelee tsaari Aleksanteri III:n salamurhaajiin kuuluneen Sofija Perovskajan elämää. Musiikki käsittää 18 osaa, joista vain muutamalla on muu nimitys kuin tempomerkintä (Marssi, Teloitus, Valssi, Kaksintaistelu, Kylä, Uni).

V: София Перовская. Sofia Perovskaja. Sofya Perovskaya

[Kvartetot, jouset, nro 12, op133, Des-duuri]

1968. Osat: 1. Moderato, 2. Allegretto – Adagio – Allegretto. Teos on omistettu Dmitri Tsyganoville (Beethoven-kvartetin ensiviulisti).

V: Jousikvartetto nro 12

[Sonaatit, viulu, piano, op134]

1968. Osat: 1. Andante (Pastorale), 2. Allegretto (Allegro furioso), 3. Largo – Andante. Teos on omistettu viulisti David Oistrahille. Eräs ensimmäisen osan luonnos on päivätty jo 26.6.1945.

[Sinfoniat, nro 14, op135, f-molli]

1969. Sinfoninen laulusarja sopraanolle, bassolle ja kamariorkesterille Federico García Lorcan (1-2), Guillaume Apollinairin (3-8), Wilhelm Küchelbeckerin (9) ja Rainer Maria Rilken (10-11) runoihin. Osat: 1. De profundis. 2. Malagenja (Malagueña), 3. Loreleja (Lorelei), 4. Samoubitsa (Itsemurha), 5. Natšeku (Vahdissa), 6. Madam, posmotrite! (Rouva, katsokaa!), 7. V tjurme Sante (Santén vankilassa), 8. Otvet zaporožskih kazakov Konstantinopolskomu sultany (Zaporožin kasakoiden vastaus Konstantinopolin sulttaanille), 9. O Delvig, Delvig!, 10. Smert poeta (Runoilijan kuolema), 11. Zakljutšeniye (Johtopäätös). Šostakovitšin sovitus lauluäänille ja pianolle tunnetaan. Teos on omistettu Benjamin Brittenille.

V: В тюрьме Санте. Заключение. Лорелея. Мадам, посмотрите!. Малагенья. Начеку. О, Дельвиг, Дельвиг! Ответ запорожских казаков константинопольскому султану. Самоубийца. Смерть поэта.

[Vernost, op136]

1970. Balladisarja mieskuorolle a cappella Jevgeni Dolmatovskin sanoihin.

V: Верность. Uskollisuus. Loyalty. Fidelity. Faithfulness

[Vernost, op136. Nro 1, Kak v nezapamjatnom godu]

V: Как в незапамятном году

[Vernost, op136. Nro 2, Ljudi verili v plamja]

V: Люди верили в пламя

[Vernost, op136. Nro 3, Velikoje imja na polotništšah naših znamen]

V: Великое имя на полотнищах наших знамен

[Vernost, op136. Nro 4, Vsjo menše teh, kto videl ego i znal]

V: Все меньше тех, кто видел его и знал

[Vernost, op136. Nro 5, Na jasnyi den navodjat ten]

V: На ясный день наводят тень

[Vernost, op136. Nro 6, Ja vse o njom hotšu uznat]

V: Я все о нём хочу узнать

[Vernost, op136. Nro 7, Tak vot kakije ljudi byli]

V: Так вот какие люди были

[Vernost, op136. Nro 8, Na vstretšah junyh pokoleni]

V: На встречах юных поколений

[Korol Lir, op137]

1970. Vuonna 1940 tehdyn teatterimusiikin (op. 58a) hieman muunneltu versio esityksen elokuvaversioon (Grigori Kozintsev). Kootuissa teoksissa on lueteltu seuraavat: 1-2. Rog vožaka ništših, 3. Vyjezd korolevskogo oboza, 4. Edmond prikazyvajet trubit pastuplenije, 5. Edmond prikazyvajet trubit vyzov na pojedinok, 6. Otvetšajet trubatš Edgara, 7. Bubentšiki Šuta, 9. Ohotnitši roga, 10. Zov smerti, 50. Vstuplenije, 51. Pervoje pojavlenije zamka Lira, 53. Natšalo katastrofy, 54. Golos pravdy, 55. Burja, 56. Platš, 57. Burja (natšalo), 58. Obed u Gonerili, 70. Final. Myös seuraavaa kymmenosaista sarjaa esitetään: 1. Hullu, 2. Johdanto (Ajan marssi), 3. Kuningas Learin linna ensimmäistä kertaa, 4. Katastrofin alku, 5. Totuuden ääni, 6. Myrsky, 7. Vokaliisi (Kansan valitus), 8. Myrskyn jälkeen, 9. Päivällinen Gonerillin luona, 10. Finaali (Hullu).

V: Корол Лир. King Lear. Kuningas Lear

[Kvartetot, jouset, nro 13, op138, b-molli]

1970. Osat: Adagio – Doppio movimento – Tempo primo. Teos on omistettu Vadim Borisovskille (Beethoven-kvartetin alttoviulisti).

V: Jousikvartetto nro 13

[Sovjetskaja Militsija, op139]

1970. Puhallinorkesteri (tai -yhtye). Teoksen alkukielistä nimeä en ole löytänyt lähteistä, joten valittu muoto ei ole ehkä autenttinen. Tästä syystä sitä ei ole myöskään kyrillisin kirjaimin.

V: Neuvostomiliisin marssi. Neuvostopoliisin marssi. Soviet Militia

[Romanssit, B, kamariork., op140]

1971. Opuksen 62 laulujen uusitut versiot sovitetuna bassolle ja kamariorkesterille.

V: Šest romansov. Шесть романсов на слова У. Ралея, Р. Бернсаи, В. Шекспира

[Romanssit, B, kamariork., op140. Nro 1, Synu]

V: Сыну . The wood, the weed, the wag. To a son

[Romanssit, B, kamariork., op140. Nro 2, V poljah pod snegom i doždjom]

V: В полях под снегом и дождем. O, wert thou in the cauld blast. In the fields

[Romanssit, B, kamariork., op140. Nro 3, Makferson pered kaznyju]

V: Макферсон перед казнью. MacPherson before his execution. Macpherson's Farewell

[Romanssit, B, kamariork., op140. Nro 4, Dženni]

V: Дженни. Jenny. Coming thro' the rye

[Romanssit, B, kamariork., op140. Nro 5, Sonet LXVI]

V: Сонет LXVI. Sonnet No. 66. Tired with all these

[Romanssit, B, kamariork., op140. Nro 6, Korolevski pohod]

V: Королевский поход. The King's campaign. The Grand Old Duke of York. The King of France went up the hill

[Sinfoniat, nro 15, op141, A-duuri]

1971. Osat: 1. Allegretto ("Lelukaappa"), 2. Adagio – Largo – Adagio – Largo, 3. Allegretto, 4. Adagio – Allegretto – Adagio – Allegretto. Šostakovitšin sovitus kahdelle pianolle tunnetaan.

[Kvartetot, jouset, nro 14, op142, Fis-duuri]

1973. Osat: 1. Allegretto, 2. Adagio, 3. Allegretto – Adagio. Teos on omistettu Sergei Širinskille (Beethoven-kvartetin sellisti).

V: Jousikvartetto nro 14

[Laulut, A, piano, op143]

1973. Kuusi Marina Tsvetajevan runoa kontra-altolle ja pianolle. Versio altolle ja kamariorkesterille on opuksen 143a. Laulut on omistettu mezzosopraano Irina Bogatševalle.

V: Шесть стихотворений Марины Цветаевой. Šest stihotvoreni Mariny Tsvetajevoi. Laulut Marina Tsvetajevan runoihin

[Laulut, A, piano, op143. Nro 1, Moi stihi]

V: Мои стихи. Minun runoni

[Laulut, A, piano, op143. Nro 2, Otkuda takaja ne _nost?]

V: Откуда такая нежность? Mistä tuollainen hellyys?

[Laulut, A, piano, op143. Nro 3, Dialog Gamleta s sovestju]

V: Диалог Гамлета с совестью. Hamletin dialogi omantunnon kanssa]

[Laulut, A, piano, op143. Nro 4, Poet i tsar]

V: Поэт и царь. Runoilija ja tsaari

[Laulut, A, piano, op143. Nro 5, Njet, bil baraban]

V: Нет, бил барабан. Ei, rumpu pärisi

[Laulut, A, piano, op143. Nro 6, Anne Ahmatovoi]

V: Анне Ахматовой. Anna Ahmatovalle

[Laulut, A, kamariorck., op143a]

1973. Opuksen 143 laulujen sovitukset kontra-altolle ja kamariorkesterille. Yksittäisten laulujen nimien sekä viittaus- ja lisäkirjausehdotusten osalta katso opuksen 143 kohdalta.

[Kvartetot, jouset, nro 15, op144, es-molli]

1974. Osat: 1. Adagio (Elegia), 2. Adagio (Serenadi), 3. Adagio (Intermezzo), 4. Adagio (Nocturno), 5. Adagio molto (Surumarssi), 6. Adagio (Epilogi).

V: Jousikvartetto nro 15

[Sarjat, B, piano, op145]

1974. Laulusarja Michelangelo Buonarrotin teksteihin. Versio bassolle ja orkesterille on opuksena 145a. Sarja on omistettu säveltäjän kolmannelle puolisolle Irina Šostakovitšille.

V: Сюита на слова Микеланжело Буонарроти. Sjuita na slova Mikelandželo Buonarroti. Suite on verses of Michelangelo. Sarja Michelangelon runoihin. Michelangelo-sarja. Laulut, B, piano

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 1, Istina]

V: Истина. Totuus

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 2, Utro]

V: Утро. Aamu

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 3, Ljubov]

V: Любовь. Rakkaus

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 4, Razluka]

V: Разлука. Ero

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 5, Gnev]

V: Гнев. Viha

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 6, Dante]

V: Данте

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 7, Izgnanniku]

V: Изгнаннику. Karkotetulle

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 8, Tvortšestvo]

V: Творчество. Luomistyö

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 9, Notš]

V: Ночь. Диалог. Yö. Dialogi. Kaksinpuhelu

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 10, Smert]

V: Смерть. Kuolema

[Sarjat, B, piano, op145. Nro 11, Bessmertije]

V: Бессмертие. Kuolemattomuus

[Sarjat, B, ork., op145a]

1974. Michelangelo-sarjan sovitukset bassolle ja orkesterille. Yksittäisten laulujen nimien sekä viittaus- ja lisäkirjausehdotusten osalta katso opuksen 145 kohdalta.

[Laulut, B, piano, op146]

1975. Neljä kapteeni Lebjadkinin runoa bassolle ja pianolle Dostojevskin romaanista *Riivaajat*.

V: Четыре стихотворения капитана Лебядкина. Tšetyre stihotvorenija kapitana Lebjadkina. Neljä kapteeni Lebjadkinin runoa. Besy. Бесы. Riivaajat

[Laulut, B, piano, op146. Nro 1, Ljubov kapitana Lebjadkina]

V: Любовь капитана Лебядкина. Kapteeni Lebjadkinin rakkaus

[Laulut, B, piano, op146. Nro 2, Tarakan]

V: Таракан. Torakka

[Laulut, B, piano, op146. Nro 3, Bal v polzu guvernantok]

V: Бал в пользу гувернанток. Juhlat kotiopettajattarien hyväksi

[Laulut, B, piano, op146. Nro 4, Svetlaja lišnost]

V: Светлая личность. Loistava persoonallisuus

[Sonaatit, alttoviulu, piano, op147]

1975. Osat: 1. Aria (Novello), 2. Scherzo, 3. Adagio (Suuren Beethovenin muistolle). Teos valmistui vain muutamia päiviä ennen säveltäjän kuolemaa. Se on omistettu Fjodor Družinille (Beethoven-kvartetin alttoviulisti).

2. Opusnumerottomat teokset

Teokset ovat luettelossa valitun nimenmuodon mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Merkinnät on tehty samoin periaattein kuin opusnumeroitujenkin ryhmässä.

Opusnumerottomien teosten ryhmään tulee runsaasti lisäyksiä, kun säveltäjän jälkeensä jääneiden käsikirjoitusten tutkimus ja luettelointi pääsevät täyteen käyntiin. Varovaistenkin arvioiden mukaan kyse voi olla sadoista tähän mennessä tuntemattomista teoksista, todennäköisesti pääosin nuoruusvuosilta.

Sytä siihen, miksi Šostakovič jätti osan sävellyksistään ilman opusnumeroa, ei tiedetä. Kun monen käytetyn opusnumerokin kohdalla on ollut epäselvyyttä ja tiedetään säveltäjän itsensäkin niitä vaihdelleen, joudutaan toteamaan, ettei opusnumeroinnissa näytä olevan mitään selkeää periaatetta. Opusnumerottomien teosten varustamista erityisellä koodilla (esimerkiksi DS-numerolla) ei oman käsitykseni mukaan kannata tutkimustyön tässä vaiheessa edes harkita, eikä tarve muutenkaan ole suuri. Jos arkistojen tutkiminen kuitenkin tuottaa suuren määrän uusia Šostakovič-teoksia, joita myös ruvetaan esittämään ja levyttämään, niiden numerointia joudutaan ehkä harkitsemaan.

[Balettisarja, nro 1]

1949-1950. Orkesteri. Osat: 1. Lyyrinen valssi, 2. Polka pizzicato (Tanssi), 3. Romanssi, 4. Polkka, 5. Petite ballerina (Valssi-scherzo. Leikillinen valssi) ja 6. Galoppi. Vuonna 1949 Šostakovič'in baletti-, näyttämö- ja elokuvamusiikista koottiin neljä balettisarjaa, ilmeisesti säveltäjän ja Lev Atovmjanin yhteistyönä. Sarjat julkaistiin vuosina 1950-1954 (ensimmäinen sarja koottiin ilmeisesti jo 1949). Tällä ensimmäisellä sarjalla on ollut aikoinaan opusnumero 84. Osien 2 ja 5 nimet ovat säveltäjän alunperin antamia, julkaistussa nuotissa niillä on nimet Tanssi ja Valssi-scherzo. Ensimmäinen osa on sama kuin ensimmäisessä jazz-sarjassa oleva valssi. Osat 2, 3, 4 ja 6 ovat sovituksia teoksen *Kirkas puro*, op. 39 osista. Osa 5 on peräisin baletin *Pultti*, op. 27 musiikista. Näistä neljästä orkesterisarjasta on koottu monennimisiä baletteja eri vuosina. Šostakovič'in monista muistakin sävellyksistä tunnetaan "kevyitä" sovituksia erilaisille kokoonpanoille. Hulme on luetellut näitä runsaasti (mm. sivuilla 206-207).

Näiden sarjojen tulkitseminen itsenäisiksi sävellyskokonaisuuksiksi ja siten myös standardoinnin kohteiksi ei ole kiistatonta. Kysehän on lähinnä vanhoista balettimusiikkien kappaleista kootuista sarjoista, joissa on vain muutamia alkuperältään uusia osia. Olen päätenyt ottamaan nämä sarjat Šostakovič'in teosten joukkoon lähinnä siksi, että ne ovat vakiintuneet ohjelmistoon juuri tällaisina koosteina ja siksi, että kyse joka tapauksessa on säveltäjän itsensä kokoamista sarjoista. Nimekkeeksi valittu ilmaisu on käänös kansainvälisesti käytetystä muodosta, sillä venäjänkielistä nimitystä näille sarjoille ei lähteistä löytynyt.

[Balettisarja, nro 2]

1951. Orkesteri. Osat: 1. Valssi, 2. Adagio, 3. Polkka, 4. Sentimentaalinen romanssi (Sentimentaalinen valssi), 5. Keväinen valssi (Kevätvalssi) ja 6. Finaali (Galoppi). Osat 1, 2 ja 6 ovat opuksesta 39 (*Kirkas puro*), osa 3 on ensimmäisestä jazz-sarjasta, osa 4 on peräisin elokuvamusiikista op36 ja osa 6 opuksesta 78. Osa 4 puuttui säveltäjän alkuperäisestä suunnitelmasta, missä sen sijaan oli opuksesta 39 peräisin oleva Nocturne.

[Balettisarja, nro 3]

1952. Orkesteri. Osat: 1. Valssi, 2. Gavotti, 3. Tanssi, 4. Elegia, 5. Lyyrinen valssi, 6. Galoppi. Osat 1, 2 ja 4 ovat opuksesta 37, muut opuksesta 39.

[Balettisarja, nro 4]

1953. Orkesteri. Osat: 1. Preludi, 2. Valssi, 3. Scherzo. Osan nro 1 lähde ei tunneta, joten se lienee alkuperäissävellys. Osa 2 on opuksesta 95 ja osa 3 opuksesta 39.

[Bolšaja molnija]

1932/1933. Keskenräiseksi jäänyt operetti (koominen ooppera) solisteille, kuorolle ja orkes-terille Nikolai Asejevin librettoon. Musiikista ehti valmistua yhdeksän osaa: 1. Uvertjura, 2. Stsena, 3. Pesenka arhitektora (Песенка архитектора), 4. Stsena s amerikantsem (Сцена с американцем), 5. Pesenka Maiofelja (Песенка Майофеля), 6. Evonki po telefonu (Звонки по телефон), 7. Pesenka Semena (Песенка Семена), 8. Duet Jegora i Semena (Дуэт Егора и Семена), 9. Šestvije modelei (Шествие моделей).

V: Большая молния. Suuri salamanisku. The Big Lightning

[Byli potselui]

1954? Romanttinen laulu bassolle ja pianolle Jevgeni Dolmatovskin tekstiin.

V: Были поцелуи. Suudelmia. There were kisses

[Desjat russkih narodnyh pesen]

1951. Sovituksia vuonna 1896 julkaistusta kansanlaulukokoelmasta. Esityskokoonpanona on sopraano, alto, tenori, basso (kaikki vuorollaan solisteina), sekakuoro ja piano. Eri lauluissa on erilainen esityskokoonpano. Tässä luetellulla kokonaisuudella on alunperin ollut opusnumero 89.

V: Десять русских народных песен. Kymmenen venäläistä kansanlaulua

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 1, Grjanul vnezapno grom nad Moskvoju]

V: Грянул внезапно гром над Москвою. Äkkiä kuului ukkosen jyryää Moskovon yllä

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 2, Za gorami, za dolami]

V: За горами, за долами. Vuorten ja laaksojen tuolla puolen

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 3, Iz-za lesa, lesa kopi i metšei]

V: Из-за леса, леса копий и мечей. Keihäiden ja miekkojen metsästä

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 4, Notši temny, tutši grozny]

V: Ночи темны, тучи грозны. Yöt ovat pimeitä, pilvet uhkaavia

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 5, Kukušetška kukujet]

V: Кукушечка кукует. Pikku käki kukkuu

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 6, Lutšina]

V: Лучина. Lastu

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 7, Jelnik, moi jelnik]

V: Ельник, мой ельник. Kuusimetsä, minun kuusimetsäni

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 8, Kak u batjuški v zelenom sadu]

V: Как у бабушки в зеленом саду. Rakkaan isäni vihreässä puutarhassa

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 9, Govorila ja drugu milomu]

V: Говорила я другу милому. Kerroin rakkaalleni

[Desjat russkih narodnyh pesen. Nro 10, Tšto za pesni]

V: Что за песни. Mikä laulu

[Fantasiat, pianot (2)]

1910-luku? Omistettu Aleksandr Glazunoville. Teos tunnetaan vain välillisesti, käsikirjoitus on todennäköisesti kadonnut.

[Gretšeskije pesni]

1952-1953. Neljä kreikkalaista laulua sovitettuna keskiäänelle ja pianolle. Nro 1 on kreikkalainen partisaanilaulu, nro 2 kansantanssi Kreetalta, nro 3 kreikkalainen kansanlaulu ja nro 4 Kreikan vastarintaliikkeen tunnettu laulu.

V: Греческие песни. Kreikkalaisia lauluja

[Gretšeskije pesni. Nro 1, Vperjod!]

V: Вперёд! Eteenpäin!

[Gretšeskije pesni. Nro 2, Pentozalis]

V: Пентозалис

[Gretšeskije pesni. Nro 3, Zolongo]

V: Золонго

[Gretšeskije pesni. Nro 4, Gimn ELAS]

V: ГИМН ЭЛАС. ELAS-hymni

[Hymni Moskovalle]

1948. Julkaisematon laulu I. Frenkelin tekstiin. Musiikki on sama kuin opuksen 80 laulussa *Rauhan laulu*. Alkuperäistä nimeä ei ole löytynyt lähteistä.

[Hymni vapaudelle]

1915-1916. Piano. Teos tunnetaan vain välillisesti, käsikirjoitus on todennäköisesti tuhottu. Lähteissä ei ole mainintaa alkuperäisestä nimestä.

[Igroki]

1942. Keskenäreäksi jäänyt ooppera Nikolai Gogolin tekstiin. Teoksen yhteydessä on joskus esiintynyt opusnumero 63. Osia musiikista esiintyy alttoviululonsaattissa op. 147. Teoksesta on ainakin yksi levytys (Capriccio 60 062-2, p1995), joka sisältää Šostakovitšin osuuden lisäksi säveltäjä Krzysztof Meyerin käsialaa olevan täydennyksen. Tämä versio suositellaan merkittäväksi muodossa [Igroki / täyd. Meyer], minkä lisäksi on syytä tehdä Meyeristä säveltäjälisäkirjaus, koska hänen osuutensa parituntisesta oopperasta on 1 tunti 20 minuuttia.

V: Игроки. Pelurit. The Gamblers

[Impromptu-Madrigal]

1933. Sopraano ja piano. Hulme mainitsee tällaisen, ilmeisesti yksityiskäyttöön tarkoitetun humoristisen madrigaalin, jonka nimeksi Grove antaa *Impromptu-Madrigal*.

V: Uuden Vuoden madrigaali

[Intermezzot, piano]

1919-1920. Teos on keskenäreinen, ja sen tempomerkintänä on Allegretto. Sävellys löydettiin säveltäjän kuoleman jälkeen. Ainakin yksi levytys (Melodija C10 26307 004) on tehty. Grovessa teos on yhdistetty kahteen muuhun samanaikaiseen kappaleeseen otsikolla ”Minuet, Prelude and Intermezzo”.

[Intervidenije]

1971. Orkesteri. Kyseessä on kuuden tahdin katkelma, joka on julkaistu kootuissa teoksissa (osassa 42). Kappale on esitetty vuonna 1971 televisiossa NKP:n 24. puoluekokouksen avajaisissa.

V: Интервидение

[Isänmaamme Venäjä on saanut voimaa myrskyistä]

1945. Julkaisematon laulu S. Ššipatševin tekstiin. Sävellys on tarkoitettu kansallishymniksi. Alkuperäistä nimeä ei ole löytynyt lähteistä.

[Kahdeksan brittiläistä ja amerikkalaista kansanlaulua]

1943. Sovituksia bassolle ja kamariorkesterille venäjänänkielisinä käännöksinä. Hulme ei mainitse venäjänkielisiä nimiä, eikä lauluja ole kootuissa teoksissa, mutta alkuperäislaulut ovat seuraavat: 1. The Sailor's bride (Blow the wind southerly), 2. John Anderson, my Jo (When we were first acquaint), 3. Billy Boy, 4. Oh! The oak and the ash, 5. Servants of King Arthur (Three sons of rogues), 6. Coming thro' the rye, 7. Spring round dance (Come lasses and lads), 8. When Johnny comes marching home.

[Kaksi fragmenttia]

1927. Orkesteri. Käsikirjoitus on kadonnut, mutta teokset on rekonstruoitu Juri Nikolskin muistin mukaan 1946. Osat: Intermezzo ja Allegro. Alkuperäistä nimeä ei ole löytynyt lähteistä.

[Kappaleet, ork. (1948)]

1947-1948. Kolme orkesterikappaletta, joille Šostakovitš alunperin antoi opusnumeron 77. Kokonaisuus on Hulmen mukaan säilynyt käsikirjoituksena, mutta hän ei ole sitä tarkemmin eritellyt.

[Kappaleet, viulu (1940)]

1940. Näillä sooloviuluteoksille on aikoinaan annettu opusnumero 59. Hulmen mukaan sävellykset on ”poistettu teosluettelosta”, Groven mukaan ne ovat todennäköisesti kadoksissa. Osat: 1. Preludi, 2. Gavotti, 3. Valssi.

[Katerina Izmailova]

1966. Opuksen 114 musiikista koottu kokonaisuus M. Shapiroon ohjaamaan elokuvaan. Tämä elokuvamusiikki on mainittu vain Groven luettelossa, eikä sitä ole mainittu painetussa ohjelueltelossa.

[Kljatva narkomu]

1941. Laulu bassolle, viisiääniselle kuorolle ja pianolle Vissarion Sajanovin tekstiin. Melodia on sama kuin laulussa *Veliki den nastal*.

V: Vala kansankomissaarille

[Kunnia laivanrakentajille]

? Julkaisematon laulu. Alkuperäistä nimeä ei ole löytynyt lähteistä.

[Kvartetot, jouset (1962)]

1962. Tämä keskeneräiseksi jäänyt kvartetto saattaa olla varhainen yritys yhdeksänneksi kvartetoksi. Tutkijoiden mukaan valmistunut käsikirjoitus on sävelletty elokuun 1961 ja kesäkuun 1962 välillä. Teokselle ei ole annettu minkäänlaista sävellajia.

[Marš storonnikov mira]

1950? Marssilaulu tenorille, kuorolle ja pianolle K. Simonovin tekstiin. Laulun sävelmä perustuu teoksen *Novorossiskije kuranty* alkuun. Säveltäjän sovitus mieskuorolle ja pianolle tunnetaan.

V: Марш сторонников мира. Rauhanmarssin tukijat. Supporters of peace march. March of peace champions. Song of fighters for peace

[Marssit, puhallinork. (1941)]

1941. Sotilasorkesterille sävelletty seremoniamarssi. Grovessa tämä marssi on nimellä *Solemn March* ja se on merkitty sävelletyksi 1942.

[Menuetit, piano]

1919-1920. Tempomerkintänä on Allegro. Teos on levytetty ainakin kerran (Melodija C10 26307 004).

Grovessa teos on yhdistetty kahteen muuhun samanaikaiseen kappaleeseen otsikolla ”Minuet, Prelude and Intermezzo”.

[Metsässä]

? Piano. Tunnetaan vain välillisesti ja lienee kadonnut. Alkuperäistä nimeä ei ole löytynyt lähteistä.

[Moderato maestoso, ork. (1971)]

1971. Kuuden tahtin pituinen katkelma, joka on julkaistu koottujen teosten osassa 42.

[Moderato, sello, piano]

1930-luku. Käsikirjoitus löytyi 1980-luvulla ja julkaistiin 1986 *Sovietskaja Muzykan* liitteenä.

[Murzilka]

1944-1952? Piano. Lyhyt ajoittamaton kappale, josta tunnetaan ainakin yksi levytys (Melodija C10 26307 004, Viktoria Postinokova, p1983).

[Muunnelmat, piano (Glinka)]

1957. Kahdeksan säveltäjän Glinkan muistoksi säveltämän 11-osaisen kokonaisuuden osat 8 (Adagio), 9 (Allegretto) ja 11 (Moderato maestoso) ovat Šostakovitšin käsialaa. Muunnelmien teema on Vanjan laulu Glinkan oopperasta *Ivan Susanin*.

[My rodinu slavim]

1957. Laulu kuorolle ja pianolle V. Sidorovin tekstiin.

V: Мы родину славим. Laulamme kunniaa isänmaallemme. Laulamme isänmaamme kunniaa. We sing glory to our Motherland

[My v serdtse oktjabrskije zori hranim]

1957. Laulu kuorolle ja pianolle V. Sidorovin tekstiin.

V: Мы в сердце октябрьские зори храним. Vaalimme Lokakuun sarastusta sydämässämme. We cherish October dawns in our hearts

[Naša pesnja]

1950. Laulu kuorolle ja orkesterille Konstantin Simonovin tekstiin. Säveltäjän sovitus bassolle, sekakuorolle ja pianolle tunnetaan, samoin sovitus bassolle ja pianolle.

V: Наша песня. Meidän laulumme

[Novorossiskije kuranty]

1960. Orkesteri. Tämä isänmaallinen orkesterikappale perustuu Šostakovitšin sovitukseen "Kansainvälisen" alkuosasta. Sävellys on omistettu Suuren isänmaallisen sodan sankareiden muistolle. Säveltäjän sovitus pianolle nelikätisesti tunnetaan. Sovitus mieskuorolle ja pianolle Kira Alemasovan tekstiin (Ogonvetšnoi slavi, Ikuisen kunnian tuli) ei ole Šostakovitšin käsialaa.

V: Новороссийские куранты. Novorossiskin kellot.

[Orango]

1932. Vasta 2000-luvulla löytynyt satiirinen ooppera, joka on säilynyt vain osittain. **Teos ei ollut mukana painetussa ohjelutuksessa.**

[Ot Karla Marksa do naših dnei]

1932. Sinfoninen runo Nikolai Asejevin tekstiin solisteille, kuorolle ja orkesterille. Vain ensimmäinen osa suunnitelluista viidestä valmistui.

V: Karl Marxista meidän päiviimme

[Patriotitšeskaja pesnja]

1943. Yksinlaulu Dolmatovskin tekstiin. Teos on mainittu vain Groven luettelossa, eikä sitä ole painetussa luettelossa.

V: Patriotic song

[Pesn o Krasnoi Armi]

1943. Kuoro. Kyseessä on Šostakovitšin ja Aram Hatšaturjanin yhteissävellys, joka oli tarkoitettu Neuvostoliiton uuden kansallislaulun löytämiseksi julistettuun kilpailuun. Kahdeksan tahtia on Hatšaturjanin, kaikki muu Šostakovitšin, joka sovitti myös Aleksandr Aleksandrovin voittaneen ehdotuksen (Neuvostoliiton kansallislaulu 1.1.1944 lähtien) kaksiääniselle kuorolle ja pianolle.

V: Puna-armeijan laulu. Song about the Red Army

[Pesnja gvardeiskoi divizi]

1941. Marssilaulu bassosolisteille ja sekakuorolle L. Rahmilevitšin tekstiin. Nimi oli alunperin muodossa "Pelottomat rykmentit...", mutta muuttui sotatapahtumien seurauksena.

V: Песня гвардейской дивизии. Idut besstrašnyje gvardeiskije polki. Идут бесстрашные гвардейские полки. Kaartin divisioonan laulu Pelottomat rykmentit ovat liikkeellä. Fearless regiments are on the move. Song of a guards division

[Preludit, piano (1920)]

1919-1920. Säveltäjän kuoleman jälkeen löytynyt teos, joka on levytetty ainakin kerran (Melodija C10 26307004). Tempomerkintä on Lento, ma non troppo. Grovessa teos on yhdistetty kahteen muuhun samanaikaiseen kappaleeseen otsikolla "Minuet, Prelude and Intermezzo".

[Preludit, piano (1921)]

1919-1921. Viisi preludia nuottikirjassa, johon kolmen nuoren säveltäjän (lisäksi G. Klements ja P. Feldt) oli aikomus koota 24 preludia kaikissa sävellajeissa. Loppujen lopuksi preludeja valmistui vain 18. Sävellajeina ovat a-molli, G-duuri, e-molli, Des-duuri ja f-molli.

[Preludit, piano, e-molli]

? Tämä ajoittamaton preludi sisältyy numerona 4 viiden opusnumerottoman preludin ryhmään, joista muut ovat opuksesta 2 (1 = 5, 2 = 2, 4 = 7 tai 8 ja 5 = 6).

[Rajok]

1948. Kantaatti neljälle bassolle, sekakuorolle ja "musiikillisille aktivisteille" (naurua ja aplodeja) ja pianolle. Teos on sävelletty salaa satirisoimaan vuonna 1948 pidettyä kokousta, jonka tekstejä (Stalin, Ždanov ja Šepilov) libretto hyödyntää. Musiikissa on hyödynnetty suosittuja perinnesävelmiä *Suliko*, *Kamarinskaja* ja *Kalinka*. Grovessa nimi on muodossa *Antiformalistitšeski Rajok* (Antiformalist Rayok).

V: Раиок. Raiok

[Ranskalle]

? Julkaisematon laulu. Laulun alkuperäistä nimeä ei ole mainittu lähteissä.

[Rauhan lintu]

1953. Julkaisematon laulu, jonka alkuperäistä nimeä ei ole mainittu lähteissä.

V: Rauhankyyhky

[Sarjat, kamariorke., nro 1]

1934. Esityskokoonpanona saksofonit (3), trumpetit (2), pasuuna, banjo/hawaijinkitara, piano, jouset ja lyömäsoittimet. Tällä ”Jazz-sarjaksi nro 1” usein kutsutulla teoksella on käsikirjoituksessa opusnumero 38, joka kuitenkin myöhemmin annettiin elokuvamusiikille *Ljubov i nenavist*. Lempinimestään ja esityskokoonpanostaan huolimatta musiikki on tyylillisesti lähinnä länsimaista taidemusiikkia. Sarjan osat: 1. Valssi, 2. Polkka, 3. Foxtrot (Blues)

V: Сюита для джаз-оркестра. Sjuita dlja džaz-orkestra. Sarja jazzorkesterille. Jazz-sarja nro 1

[Sarjat, kamariorke., nro 2]

1938. Kahdeksanosainen sarja orkesterille, jossa on mukana jazz-soittimia. Osat: 1. Marssi, 2. Tanssi I, 3. Tanssi II, 4. Pieni polkka, 5. Lyyrinen valssi, 6. Valssi I, 7. Valssi II, 8. Finaali.

V: Сюита для джаз-оркестра. Sjuita dlja džaz-orkestra. Sarja varieteeorkesterille. Jazz-sarja 2

[Sem tantsy kukol]

1952. Seitsemän kappaletta pianolle. Kuusi ensimmäistä kappaletta ovat sovituksia neljän balettisarjan osista, nro 7 on alkuperäissävelys. Osat: 1. Lyyrinen valssi, 2. Gavotti, 3. Romanssi, 4. Polkka, 5. Leikillinen valssi, 6. Posetiivi ja 7. Tanssi.

V: Семь танцы кукол. Nukketansseja. Nukkejen tanssit. Nukkien tanssit

[Sjuita na finskije temu]

1940. Kamariorkesteri. Kyseessä on Leningradin sotilaspiirin tilausteos syksyllä 1939. Teos perustuu suomalaisten kansalaulujen teemoihin. Teoksen kantaesitys oli Suomessa 2001. **Teos ei ollut mukana painetussa ohjeluettelossa.**

V: Sarja suomalaisiin teemoihin

[Slavsja, ottšizna sovetov]

1943. Laulu sekakuorolle ja pianolle Jevgeni Dolmatovskin tekstiin. Laulu oli tarkoitettu Neuvostoliiton uuden kansallislaulun löytämiseksi julistettuun kilpailuun. Laulusta tunnetaan myös säveltäjän sovitus sekakuorolle ja orkesterille.

V: Славься, отчизна советов. Kunnia neuvostoisänmaallemme

[Sonaatit, piano, b-molli]

1924? Teos tunnetaan vain välillisesti, sillä Šostakovitš lienee tuhonnut käsikirjoituksen.

[Sotilas]

1916. Piano. Teos tunnetaan vain välillisesti, käsikirjoitus on todennäköisesti tuhottu.

[Surumarssi]

1917. Piano. Omistettu Lokakuun vallankumouksen kaatuneille sankareille. Sävellyksen alkuperäistä nimeä ei ole mainittu lähteissä.

[Tarantella]

1954? Pikkukappale kahdelle pianolle. Grove mainitsee musiikin olevan peräisin musiikista elo-kuvaan Parma, opus 97. Tätä tietoa ei ole muissa lähteissä mainittu.

[Tšerjomuški]

1962. Opuksen 105 musiikista tehty kooste G. Rappaportin elokuvaan. Tämä elokuvamusiikki on mainittu vain Groven luettelossa, **eikä sitä ole mainittu painetussa ohjeluettelossa.**

[Tšornoje more]

1944. Laulu bassolle, mieskuorolle ja pianolle tai harmonikalle (bajan) S. Alimovin ja N. Verhovskin tekstiin.
V: Чёрное море. Musta meri

[Tsygani]

1910-luku? Keskenäreäiseksi jäänyt ooppera Aleksandr Puškinin tekstin pohjalta. Teemaa tästä oopperasta Šostakovitš käytti laulusarjassaan op. 145. Oopperan osia on säilynyt arkistoissa.
V: Тцыгани. Mustalaiset

[Veliki den nastal]

1941. Laulu bassolle, kuorolle ja pianolle Vissarion Sajanovin tekstiin.
V: Великий день настал. Suuri päivä on koittanut

[Vesjolyi marš]

1949. 2 pianoa. Pikkukappale lapsille. Käsikirjoituksessa on opusnumero 81, joka sittemmin annettiin oratoriolle *Pesn o lesah*.
V: Весёлый марш. Poinen marssi

[Volotšajevskije dni]

1937. Šostakovitš sävelsi musiikkia tämännimiseen oopperaan, mutta todennäköisesti syntyneet katkelmat ovat siirtyneet samannimisen elokuvan musiikkiin, joka on opusnumerolla 48.
V: Волочаевские дни. Volotšajevskin päivät

[Zarja Oktjabrja]

1957. Laulu kuorolle ja pianolle (Hulmella solisteille ja kuorolle) Vladimir Haritonovin tekstiin. Teos on sävelletty Lokakuun vallankumouksen 40-vuotisjuhlille.
V: Заря Октября. Lokakuun sarastus. Dawn of Octobert

[Zazdravnaja pesnja o rodine]

1944. Laulu tenorille, sekakuorolle ja pianolle I. Utkinin tekstiin.
V: Заздравная песня о родине. Malja isänmaallemme

[Zeljonyi tseh]

1932. Alkusoitto orkesterille Ivan Dzeržinskin näytelmään.
V: Зелёный цех. The Green Guild. Vihreä kiltä

3. Opusnumerottomat sovitukset muiden sävellyksistä

Sovitukset ovat alkuperäisen teoksen säveltäjän mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Opusnumeroidut sovitukset ovat pääluettelossa. Tässä lueteltujen lisäksi Šostakovitš sovitti vuonna 1941 rintamakonserttien käyttöön lauluäänelle ja pianolle 27 muiden säveltäjien laulua ja romanssia, joita ei ole tarkemmin eritelty. Säveltäjinä olivat Ludwig van Beethoven, Georges Bizet, Zhan Vekerlen, Ruggiero Leoncavallo, Gioacchino Rossini, Aleksei Vertovski, Semjon Gulak-Artemovski, Aleksandr Guriljov, Aleksandr Dargomyzhkin, Modest Musorgski, Nikolai Rimski-Korsakov, Mihail Ippolitov-Ivanov, Matvei Blanter, Isaak Dunajevski, Georgi Miljutin, Dmirti Pokrass, Danil Pokrass ja David Pritsker.

Balakirev, Mili

[Allegretto – Scherzando; sov., harput (2), fis-molli / Šostakovitš]
1941.

Beethoven, Ludwig van

[Laulut, lauluääni, piano, op75. Nro 3, Aus Goethes Faust; sov., lauluääni, ork. / Šostakovitš]

1975. Jevgeni Nesterenkon pyynnöstä tehty sovitus.

Braga, Gaetano

[La Serenata, venäjä; sov., lauluäänet (2), viulu, piano / Šostakovitš]

1970-luku? Bragan populaarikappaleen sovitus kahdelle naisäänelle, viululle ja pianolle. Käsikirjoitus löytyi säveltäjän papereista kuoleman jälkeen.

Degeyter, Pierre

[Internationale, venäjä; sov., kuoro, ork. / Šostakovitš]

1937. Venäjänkielinen teksti Arkadi Kots.

V: Kansainvälinen

Fleišman, Venjamin

[Skripka Rotšilda (täyd. / Šostakovitš)]

1939-1944. Kyseessä on Leningradin piirityksessä kuolleen Šostakovitšin oppilaan yksinäytöksisen oopperan täydentäminen.

V: Скрипка Ротшилда. Rotschildin viulu

Musorgski, Modest

[Kuoleman lauluja ja tansseja; sov., lauluääni, ork. / Šostakovitš]

1962. Osat: 1. Kehtolaulu, 2. Serenadi, 3. Trepak, 4. Sotapäällikkö (Polkovodets).

Rimski-Korsakov, Nikolai

[Laulut, lauluääni, piano, op40. Nro 4, Ja v grote ždal tebja v urotšnyi tšas; sov., ork. / Šostakovitš]

1921. Orkesterisovitus Rimski-Korsakovin laulusta Apollon Maikovin tekstiin (1897).

Strauss, Johann, nuor.

[Wiener Blut, op354, venäjä; sov., / Šostakovitš]

1938. Uusi orkestrointi V. Tipotin venäjänkieliseen versioon. Alkuperäinen teos on vuodelta 1899.

Strauss, Johann, nuor.

[Vergnügungszug, op281; sov. / Šostakovitš]

1940. Uusi orkestraatio. Alkuperäinen teos on vuodelta 1864.

Stravinsky, Igor

[Symphonie du psaumes; sov., piano, 4-kät. / Šostakovitš]

1930-1931?

Tišťsenko, Boris

[Konsertot, sello, ork., nro 1, op23; sov. / Šostakovitš]

1969. Kyseessä on vuonna 1963 valmistuneen sävellyksen uusi orkestrointi.

4. Toteutumatta jääneitä sävellyshankkeita

Seuraava luettelo on tarkoitettu vain lisätiedoksi kiinnostuneille. Nimekkeitä ei ole standardoitu, mutta huomautuksiin on kerätty taustatietoja. Vaikka kyse lienee useimmissa tapauksissa pelkistä suunnitelmista, joissakin yksittäistapauksissa saattaa käsikirjoitusaineistoa vielä löytyä, kun arkistojen tutkiminen edistyy.

Kaksitoista tuolia

1937? Eri lähteissä on mainittu Šostakovitšin luonnostelleen operettia tämän Ilf & Petrovin kirjan pohjalta, mutta hanke ei toteutunut.

Karppi

1930. Šostakovitš suunnitteli tämännimisen oopperan säveltämistä, mutta hanke ei liene koskaan edennyt.

Katjuška Maslova

1940. Leo Tolstoin tekstiin perustuva oopperahanke, johon liittyviä luonnoksia löytyi 1970-luvulla Glinka-museon arkistosta.

Lasten kvartetto

Tammikuussa 1962 Šostakovitš ilmoitti säveltäneensä ”Yhdeksättä kvartettoa” leluista ja leikkimisestä. Mikäli kyseessä ei ollut opuksen 117 (1964) valmistelu, hankkeesta ei tullut mitään.

Lenin-sinfonia

1938. Šostakovitš aloitti työn suurisuuntaisen koraalisinfonian parissa, mutta jätti työn kesken ja toteutti sen sijaan sinfonian nro 9. Tätä hanketta ei pidä sotkea sinfoniaan nro 12, jota myös kutsutaan Lenin-sinfoniaksi.

Lermontov

1938. Šostakovitš allekirjoitti sopimuksen baletin säveltämisestä, mutta hanke ei toteutunut.

Liluli

1936. Šostakovitš ilmeisesti suunnitteli tämännimisen näyttämömusiikin säveltämistä.

Moskovan sankarilliset puolustajat

1943. Oratoriohanke, joka lienee keskeytynyt alkuunsa.

Musta munkki

1970-luku. Volkovin kokoamien muistelmien sivulla 261 Šostakovitš mainitsee halunsa säveltää oopperan *Musta munkki* (Anton Tšehov), mutta säveltämisestä ei liene tullut mitään.

Neekeri

1931. Šostakovitšin kerrotaan allekirjoittaneen tällaisen operetin säveltämistä koskevan sopimuksen, mutta hanke ei liene koskaan toteutunut.

Preludit, jousikvartetti

1934-1935? Šostakovitš todennäköisesti sävelsi kaksitoista preludia jousikvartetille vuosina 1934-1935, mutta käsikirjoitukset tuhoutuivat Leningradin filmistudioiden pommituksissa 1941. Samoina aikoina Šostakovitš suunnitteli myös sarjaa fagotille ja jousiorkesterille.

Romanssit, lauluääni, piano

1938/1941. Tällainen Heinrich Heinen tekstiin tehty laulu on mainittu eri lähteissä, mutta sitä ei ole koskaan löydetty.

Rusalotška

Baletti Andersenin Pienen merenneidon pohjalta. Tällainen teos Šostakovitšin nuoruusvuosilta tunnetaan vain välillisesti, sen mahdollisesti olemassa ollut käsikirjoitus lienee tuhottu.

The Lady and the Hooligan

Tässä ei ole kyse toteutumattomasta hankkeesta vaan säveltäjän kuoleman jälkeen hänen musiikistaan kootusta baletista Vladimir Majakovskin jo vuonna 1918 tekemän elokuvakäsikirjoituksen pohjalta. K. Bojarski -niminen henkilö on koonnut musiikin hyvin sekalaisista osista Šostakovitšin orkesterimusiikkia, balettijasarjoja yms. Tätä kokonaisuutta ei ole syytä standardoida Šostakovitšin sävellyksenä, vaan korkeintaan mainita huomautuksia.

V: Kaunotar ja katupoika. The Young lady and the hooligan

Tihi Don

Elokuussa 1964 Šostakovitš ilmoitti aloittaneensa oopperan säveltämisen librettoon, joka pohjautui Mihail Šolohovin romaanin kolmanteen ja neljänteen osaan. Suunnitelmat eivät toteutuneet.

V: Тихий Донь. Hiljaa virtaa Don

Vallankumoussinfonia

Tällainen teos tunnetaan vain välillisesti, käsikirjoitus on todennäköisesti tuhottu, jos se on koskaan valmistunutkaan.

Viisikymmentä venäläistä kansanlaulua

Vuonna 1959 Šostakovitš valitsi venäläisten kansanlaulujen kokoelmasta 50 uutta laulua sovittaakseen ne kymmenen aiemmin käsittelemänsä tavoin. Hanke ei kuitenkaan toteutunut.

5. Ei Šostakovitšin sävellyksiä

Dmitri Šostakovitšin nimissä on esiintynyt joukko sävellyksiä, jotka on todettu jonkun toisen tekemiksi tai joiden todellista säveltäjää ei vielä tiedetä. Lista on tässä mukana varmuuden vuoksi.

Don Quijote

Balettimusiikkia, jonka todellinen säveltäjä on Nikolas Nabokov.

Genu in Pilae

1932. Elokuvamusiikkia. MacDonaldin luettelon toisessa laitoksessa mainitaan tällainen elokuva, joka tuhoettiin Stalinin käskystä. Šostakovitšin säveltäjäys on hyvin epävarma.

Isänmaani

1937-1945. Isänmaallinen oratorio selostajalle, sopraanolle, kahdelle tenorille, bassolle, sekakuorolle ja orkesterille. Juri Silantjevin ilman säveltäjän myötävaikutusta kokoama esitys, jota ei ole syytä yhtenäistää Šostakovitšin nimen alle. Kokonaisuus sisältää musiikkia opuksista 63, 72 ja 66.

Kultainen avain

Eräiden todentamattomien tietojen mukaan Šostakovitš olisi säveltänyt näyttämömusiikkia tällä otsikolla.

Lenin Lokakuun vallankumouksessa

1937. Elokuvamusiikkia, jonka todellinen säveltäjä on Anatoli Aleksandrov.

Matkalainen

Tämännimisessä elokuvassa on väitetty olevan Šostakovitšin säveltämä laulu *Matkalaisen laulu*.

Othello

Eräiden todentamattomien tietojen mukaan Šostakovitš olisi säveltänyt tällaisen näyttämömusiikin.

Sota ja rauha

1967. Elokuvamusiikkia, jonka todellinen säveltäjä on Vjatcheslav Ovtšinnikov.

Tinasotilaat

1920. Balettimusiikkia. Šostakovitš oli vuonna 1920 vasta 14-vuotias, joten väite hänestä kokonaisen balettimusiikin säveltäjänä tuolloin on epätodennäköinen.

Lähdeteokset

Hulme, Derek C.

Dmitri Shostakovich : a catalogue, bibliography, and discography / Derek C. Hulme. – Second edition. – Oxford : Clarendon Press, 1991. – 479 s. – ISBN 0-19-816204-9.

MacDonald, Malcolm

Dmitri Shostakovich : A complete catalogue / Malcolm MacDonald. – London : Boosey & Hawkes, 1985. – 56 s.

Sobranije sotšineni v soroka dvuh tomah = Collected works in forty-two volumes. – Moskva : State Publishers Music, 1987.

Šostakovič, Dmitri

Dmitri Šostakovičšin muistelmat / koonnut Solomon Volkov. – Helsinki : Otava, 1980. ISBN 951-1-05770-7